

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ
ФЕДЬКОВИЧА

Географічний факультет

Кафедра географії та менеджменту туризму

**«ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ
ПОСЛУГ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ»**

Дипломна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконав:

студент 2-го курсу, 619 групи
спеціальності 242 «Туризм»

ОП «Міжнародний туризм»

Студент: Соловей Андрій

Олександрович

Науковий керівник:

к.г.н., доц. Яквін В'ячеслав Григорович

До захисту допущено:

Протокол засідання кафедри № _____

Від « ____ » _____ 202__ р.

Зав. кафедри _____ д.г.н., доц. Король О.Д.

Чернівці – 2023

Анотація

У роботі проаналізовано рекреаційно-туристичний потенціал Чернівецької області. Охарактеризовано природні та історико-культурні ресурси регіону. Досліджено діяльність туристичних компаній, закладів розміщення та попит на ринку туристичних послуг. Визначено проблеми галузі туризму та шляхи їх вирішення. Проаналізовано вплив пандемії COVID-19. Запропоновано заходи для активізації туристичних потоків, зокрема розробку нових екскурсійних маршрутів Чернівецькою областю та західними містами України. Робота містить комплексний аналіз туристичного потенціалу регіону для ефективного його використання.

Чернівецька область, туризм, рекреація, екотуризм, екскурсійні тури, COVID-19, туристична інфраструктура, туристичні потоки.

Annotation:

The study analyzes the recreational and tourist potential of the Chernivtsi region. It characterizes the natural and historical-cultural resources of the region. The activities of tourist companies, accommodation facilities, and demand in the tourist services market are investigated. The problems of the tourism industry and ways to address them are identified. The impact of the COVID-19 pandemic is analyzed. Measures are proposed to stimulate tourist flows, including the development of new excursion routes in the Chernivtsi region and western cities of Ukraine. The work contains a comprehensive analysis of the tourist potential of the region for its effective utilization.

Chernivtsi region, tourism, recreation, ecotourism, excursion tours, COVID-19, tourist infrastructure, tourist flows.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ А.О. Соловей

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	2
ВСТУП	4
РОЗДІЛ І. РЕКРЕАЦІЙНІ ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ	
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	6
1.1. Коротка характеристика природних туристичних ресурсів.....	6
1.2. Історико-культурні ресурси.....	13
1.3. Сільський туризм.....	15
1.4. Туристичні райони Чернівецької області.....	17
1.4.1. Чернівецький туристичний район.....	19
1.4.2. Туристична зона «Дністровський каньйон».....	22
1.4.3. Туристичний район «Буковинські Карпати».....	26
РОЗДІЛ ІІ. СУБ'ЄКТИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	29
2.1. Туроператори та турагенти.....	29
2.2. Засоби розміщення.....	32
2.3. Особливості попиту на ринку туристичних послуг.....	34
2.4. Проблеми розвитку туристичної галузі в Чернівецькій області....	38
РОЗДІЛ ІІІ. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НА РИНКУ РЕКРЕАЦІЙНО-	
ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ТА ЗАХОДИ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ	
ТУРИСТИЧНОГО ПОТОКУ.....	42
3.1. Пандемія та туризм.....	42
3.2. Переміщені особи під час війни.....	46
3.3. Пропозиція екскурсійного туру.....	49
3.3.1. Методичні підходи до розробки маршруту та програми	
екскурсійного туру на прикладі Буковини.....	50
3.3.2. Екскурсійний тур, як варіант споживання представниками	
переселенців у Чернівецькій області.....	55
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ	72

ВСТУП

Чернівецька область має гарні природно-рекреаційні ресурси, але поступається іншим областям карпатського регіону в туристичному бізнесі.

Туристична галузь є важливим чинником стабільного й динамічного збільшення надходжень до бюджету, що в подальшому сприяє підвищенню зайнятості населення, розвитку ринкових відносин, міжнародному співробітництву, залученню громадян до пізнання природної, історико-культурної спадщини краю, фізичного та морального оздоровлення. Тому нове розуміння сучасного стану, перспектив та проблем туризму в Чернівецькій області залишається завжди актуальним.

Об'єкт дослідження: рекреаційно-туристична сфера Чернівецької області.

Предметом дослідження виступають: проблеми розвитку туристичної сфери та їх загострення під час війни та вже менш поширеної пандемії Covid.

Метою дипломної роботи є: оцінка поширення туристичних пропозицій в Чернівецькій області та дослідження особливостей їхнього розвитку.

Завдання:

- Дослідити ринок туристичних послуг в області;
- Виявити напрямки туризму які будуть актуальними для подальшого розвитку;
- Проаналізувати особливості та недоліки які впливають на туристичний потік на період пандемії
- Запропонувати заходи, які будуть надалі сприяти покращенню розвитку туризму в області.

Актуальність теми полягає в необхідності висвітлення деяких аспектів сучасних процесів на ринку рекреаційно-туристичних послуг в Чернівецькій області.

Новизна: оцінено сучасні проблеми туризму під час війни та пандемії в області та запропоновано маршрути екскурс турів.

Дипломна робота складається з 3-х розділів, до кількості літератури що використовувалась входить 43 джерела, також присутні 4 додатки.

I. РЕКРЕАЦІЙНІ ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

1.1. Коротка характеристика природних туристичних ресурсів.

Територія Чернівецької області має багатопрофільний потенціал для організації літнього та зимового відпочинку масового характеру. Вона пропонує широкий вибір можливостей як для оздоровлення, так і для пізнавального туризму протягом усього року. Завдяки різноманітним природним та історико-культурним ресурсам, тут представлена велика кількість напрямів відпочинку для задоволення попиту різних категорій туристів.

Ліси виступають одними з ключових компонентів природних рекреаційно-туристичних ресурсів, і їх значення важко переоцінити. Завдяки високим санітарно-гігієнічним та естетичним властивостям, ліси створюють сприятливе та комфортне середовище для відпочинку людини. Майже половина всіх відпочиваючих віддає перевагу проведенню часу в лісі або обирає відпочинок, що частково пов'язаний з лісовою зоною. У Карпатському регіоні ця частка збільшується до вражаючих 75% [28].

Водні рекреаційно-туристичні ресурси Чернівецької області представлені річками, водосховищами, озерами, ставками, які є відмінними об'єктами для організації різноманітних водних видів рекреаційно-туристичної діяльності. Крім того, водоспади становлять цікаві атракційні об'єкти для туристів. Унікальність водних ресурсів області обумовлена особливостями рельєфу та їхньою надзвичайною різноманітністю. Річки, озера і інші водні об'єкти не лише виконують важливі екологічні та природоохоронні функції, але й надають можливості для активного відпочинку та розваг. Це створює привабливий фон для розвитку водних видів туризму та рекреації в області [40].

З огляду на відмінності у формах рельєфу, Чернівецьку область можна поділити на три частини, що характеризуються своїми типовими

ландшафтами. В області розташовані різні природні ландшафтні зони, які включають Прут-Дністровську пластово-хвилясту рівнину, Передкарпатське горбисто-грядове передгір'я, а також Карпатське низькогір'я та середньогір'я. Кожна з цих зон має свої особливості рельєфу, клімату і природних умов.

1. **Прут-Дністровська пластово-хвиляста рівнина:** Ця зона характеризується рівнинним рельєфом з пластово-хвилястими узбіччями річок. Тут можна знайти обширні сільськогосподарські угіддя та поля.
2. **Передкарпатське горбисто-грядове передгір'я:** Це передгір'я Карпат, яке має хвилястий та горбистий рельєф. Тут зустрічаються невеликі гірські виступи, які переходять в долини річок.
3. **Карпатське низькогір'я та середньогір'я:** У цій зоні розташовані Карпати з їхнім низьким і середнім гірським рельєфом. Гірські хребти, ліси та гірські потоки створюють унікальний природний ландшафт.

Кожна з цих природних зон вносить свій внесок у різноманіття і красу природи Чернівецької області. [8].

Кліматичні умови є ключовим фактором, що визначає природну комфортність території для рекреації та туризму. Клімат впливає на відчуття комфорту та задоволення туристів, а також визначає, наскільки привабливою є дана локація для відпочинку. Основні аспекти, які стосуються впливу клімату на рекреаційно-туристичні ресурси, включають:

1. **Температурні умови:** Приємна та стабільна температура впливає на можливість проведення активного відпочинку, сприяє комфортному перебуванню та насолоді природними красами.
2. **Опади:** Рівень опадів визначає вологість території та впливає на стан природи. Занадто велика або, навпаки, низька кількість опадів може впливати на привабливість місцевості.
3. **Сонячні дні:** Кількість сонячних днів може визначати наявність сонячного світла, що позитивно впливає на настрій та здоров'я туристів.

4. **Вітряні умови:** Сприятливі вітряні умови можуть зробити територію більш привабливою для відпочинку.

5. **Сезонні зміни:** Різноманіття сезонів створює можливості для різноманітних видів відпочинку протягом року.

Природні кліматичні умови є важливим ресурсом, який може бути використаний для розвитку та популяризації рекреаційно-туристичної діяльності [18].

Територія Чернівецької області вражає своєю складною ландшафтною структурою та значним різноманіттям місцевих мікрокліматів. Це різноманіття виникає через велику варіацію кліматичних умов, які щільно вписуються в орографічні межі та формують три основні кліматичні зони в межах гірської, передгірської та рівнинної форм рельєфу. Ці зони суттєво відрізняються кліматичними параметрами, створюючи унікальне середовище для різних видів природних утворень та рекреаційно-туристичної діяльності.

1. **Гірська зона:**

- Високогір'я та гірські хребти характеризуються прохолодним кліматом з високими рівнями опадів, особливо влітку.
- Сталі вітри та значні коливання температур впливають на формування унікального гірського клімату.

2. **Передгірська зона:**

- Територія передгір'я вже має менші висоти, що призводить до помірніших температурних умов та менших коливань.
- Сезонні зміни стають більш виразними, з довільними зонами для різноманітних видів відпочинку.

3. **Рівнинна зона:**

- На рівнинній території характерні більш стабільні та помірні кліматичні умови.
- Літа теплі, зими м'які, що робить цю зону привабливою для туристів у будь-який сезон.

Такий різноманітний клімат дозволяє створювати різнобарвні природні ландшафти та надає регіону великий потенціал для розвитку різноманітних форм рекреаційно-туристичної діяльності [4].

Природні національні парки та інші природно-рекреаційні об'єкти відіграють важливу роль у розвитку рекреаційно-туристичної сфери. Ці об'єкти створюють унікальні та привабливі умови для відпочинку, вивчення природних багатств та здоров'я.

1. Природні національні парки:

- Забезпечують збереження та охорону природи на великих територіях, представляючи унікальні екосистеми та біорізноманіття.
- Створюють умови для екологічного туризму та пізнавальних експедицій, сприяючи екологічній освіті.

2. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва:

- Представляють собою культурно-історичні об'єкти з високою архітектурною та естетичною цінністю.
- Забезпечують можливості для релаксації в живописних амплітудах, облаштованих зеленими насадженнями.

3. Регіональні ландшафтні парки:

- Формують природні комплекси для забезпечення відпочинку та спорту.
- Інтегрують елементи культурної спадщини та природних резерватів для створення унікального об'єкта туризму.

4. Пам'ятки природи:

- Охороняють унікальні природні утворення, які можуть бути природними пам'ятками або природними музеями.
- Сприяють науковим дослідженням та екологічній освіті.

5. Дендрологічні парки:

- Представляють собою колекції різноманітних видів дерев та чагарників.
- Створюють сприятливі умови для прогулянок та вивчення рослинного світу.

6. Зоологічні парки:

- Забезпечують унікальну можливість вивчення та спостереження за різноманіттям тваринного світу.
- Мають освітні та наукові програми для відвідувачів.

Ці різні типи природних рекреаційних об'єктів створюють різноманітні можливості для туризму та відпочинку, а також сприяють екологічній освіті та збереженню природних ресурсів [5].

Інформація Територіального відділу державного інформаційного геологічного фонду України свідчить про наявність мінеральних вод в усіх 11 районах Чернівецької області та в місті Чернівці. Опис мінеральних вод включає різноманітність їхнього іонного та газового складу, загальної мінералізації, а також вмісту специфічних компонентів. Мінеральні води можуть відрізнятися за складом мінералів, хімічних елементів, які містяться в них. Зокрема, їх може визначати наявність різних іонів, таких як кальцій, магній, натрій, сульфати, хлориди тощо. Також важливо враховувати газовий склад води, який може включати різні гази, такі як вуглекислий газ, сероводень та інші. Бальнеологічне значення мінеральних вод визначається їхніми лікувальними властивостями. Це може бути пов'язано з унікальним складом компонентів, які корисні для організму та можуть мати позитивний вплив на здоров'я.

Важливо відзначити, що, за даними, родовищ промислового використання лікувальних грязей та озокериту в Чернівецькій області не виявлено [17].

Наявність спелеоресурсів на території Чернівецької області є важливим фактором для розвитку рекреаційно-туристичної індустрії.

Спелеоресурси включають природні карстові печери, залишки середньовічних печерних монастирів, а також вапнякові та фосфоритові копальні. Природні карстові печери можуть бути цікавим об'єктом для туристів, які цінують вражаючі форми природи та атмосферу підземних лабіринтів. Вони можуть включати унікальні сталактити та сталагміти, які роблять екскурсії захопливими для любителів природних чудес. Середньовічні печерні монастирі можуть мати історичну та культурну цінність, привертаючи туристів, які цікавляться архітектурою та релігійною спадщиною. Вапнякові та фосфоритові копальні можуть бути показовими для туристів, оскільки вони представляють гірничу промисловість та природні ресурси регіону. Розвиток туризму на основі спелеоресурсів вимагає врахування екологічних та культурних аспектів для збереження унікального середовища та сприяння сталому туризму [10].

Територія Чернівецької області є значущою з точки зору карстових утворень, оскільки більша частина області знаходиться в межах поширення карстових порід, а саме Подільсько-Буковинської та Карпатської карстових областей. Це призводить до вражаючої кількості карстових підземних порожнин. За площею карстових підземних порожнин, яка становить 308 тис. м², Чернівецька область займає друге місце в Україні. Також варто відзначити, що за сумарною довжиною всіх типів порожнин (41,8 тис. м.), область розташовується на третьому місці, випереджаючи інші регіони, крім Тернопільської області та Автономної Республіки Крим.

Це карстове багатство області може стати важливим елементом для розвитку туризму, зокрема спелеотуризму, і привертати людей своєю красою і красою підземного світу.

При цьому важливо враховувати не лише туристичний, а й екологічний аспекти для збереження цього унікального природного ресурсу [8].

На території Чернівецької області розташовані 4240 річок, загальна довжина яких становить 8966 км. Це вражаюча кількість водойм, яка свідчить про багатий водний ресурс області.

Річки відіграють важливу роль у формуванні ландшафту, створюють живописні урочища та надають потенціал для розвитку рекреаційно-туристичної індустрії. Зазначена велика кількість річок створює сприятливі умови для різноманітних видів водних рекреацій, таких як веслування, риболовля, водні прогулянки тощо. Водні ресурси є важливим елементом туристичного потенціалу області, привертаючи природолюбів і любителів активного відпочинку.

За площею водозбірного басейну річки поділяють на три типи: великі, середні та малі. До великих належать річки з найбільшими за розміром басейнами, середні мають басейни середніх розмірів, а басейни малих річок охоплюють найменші площі.

Відповідно до класифікації, на Буковині виділяють: одну велику річку – Дністер – площею басейну 72100 км²; чотири середні річки – Прут (27500 км²), Сірет (47600 км²), Черемош (2560 км²), Сучава (2400 км²). Також у краї протікає 4235 малих річок загальною довжиною 8360 км. Про це повідомляє Чернівецький рибоохоронний патруль.

В області є 17 озер площею 57,53 га. Ці водні об'єкти поширені у заплавах річок та карстових пониженнях Прут-Дністровського межиріччя.

Буковина також має 5 водосховищ загальною площею 6136 га. До них належать: Дністровське, Буферне та Верхнє у басейні Дністра, водосховище на річці Черлена і водосховище у селі Костичани Дністровського району.

На території Чернівецької області нараховується 1071 ставок загальною площею водного дзеркала 3902,6 га. Державний нагляд (контроль) у галузі охорони, використання і відтворення водних біоресурсів на водоймах області здійснюють 13 інспекторів [25].

1.2. Історико-культурні ресурси.

В історико-культурному відношенні Чернівецька область – унікальний край, в якому поєднана історична доля Північної Буковини та частина Бессарабії.

Тривалий час область перебувала в складі різних територіальних утворень – держав, князівств, імперій, союзів, була колонією і полем для війн. Лише з 1991 р. область увійшла до складу незалежної Української держави.

Така строката та багата історія краю знайшла своє відображення в численних пам'ятках історії та архітектури, культури та мистецтва, релігійних спорудах, народних промислах та ремеслах, а також у прадавніх культових спорудах [7, с. 100-101].

Чернівецька область, історично пов'язана з Північною Буковиною та частиною Бессарабії, пережила численні етапи своєї історії. Згадка про цей край з'являється ще в середньовіччі, коли територія потрапила під владу різних князівств та імперій. Згодом, протягом XVII–XVIII століть, Чернівецька область входила до складу різних територіальних утворень, таких як Остромадська імперія та Австро-Угорська імперія.

Під час свого історичного шляху область стала колонією та полем для воєн, і тільки в 1991 році увійшла до складу незалежної України. Історія Чернівецької області відобразилася в багатьох пам'ятках історії, архітектури, культури, мистецтва та релігійних спорудах. Вже у XIX–XX століттях розпочали діяти екскурсійні маршрути, які включали відвідування лісу Гореча, Хотинської фортеці та інших історичних об'єктів.

Сьогодні Чернівецька область нараховує понад 2080 історико-культурних пам'яток, серед яких 241 об'єкт є загальнодержавного значення. Тут можна знайти археологічні розкопки, пам'ятки архітектури, а також різноманітні об'єкти, які свідчать про багатий культурний спадок. Археологічні знахідки на території області датуються добою палеоліту,

а найдавніші об'єкти включені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Особливе значення для туризму мають пам'ятки архітектури, створені буковинськими, австрійськими та румунськими майстрами. Ці об'єкти є привабливими для туристів, які бажають поглибитися в історію і культуру Чернівецької області.

На державному обліку в Чернівецькій області перебуває 765 пам'яток. Близько 30 відсотків з них, а саме понад 200 об'єктів, має особливе загальнодержавне значення. Чернівецька область має розкішне культурне спадщина і історію. За державним обліком налічується понад 2080 історико-культурних пам'яток, включаючи 241 об'єкт загальнодержавного значення. Ці об'єкти включають середньовічну фортецю у Хотині, муровані та дерев'яні храми, а також історичні комплекси, наприклад, резиденцію митрополитів Буковини і Далмації, яка внесена до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Особливий інтерес для туристів представляє обласний центр, Чернівці, де зосереджені найбільш цікаві об'єкти екскурсійного огляду. Місто має архітектурні перлини різних стилів, таких як класицизм, неоренесанс, необароко, віденська сецесія. За даними Державного реєстру, у Чернівцях зареєстровано 500 архітектурних об'єктів, з яких 138 є національного значення.

Біосоціальні рекреаційно-туристичні ресурси грають ключову роль у привертанні туристів до Чернівецької області. Це охоплює музеї та меморіальні місця, пов'язані із видатними постатями науки і культури Буковини та Європи, такими як Юрій Федькович, Ольга Кобилянська, Михайло та Володимир Івасюки, Іван Миколайчук, Назарій Яремчук та інші. Загалом нараховується 195 об'єктів біосоціальних рекреаційно-туристичних ресурсів, з яких 4 є національного значення. Між ними - 24 меморіальні музеї, включаючи 6 державних. [29].

1.3. Сільський туризм.

Кожен регіон України має свої особливості розвитку сільського зеленого туризму. З-поміж них Західний регіон посідає провідні позиції.

Одним з найпопулярніших напрямків є Карпатський район на території чотирьох областей: Чернівецька, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська. Туристів приваблюють такі можливості як гірськолижний відпочинок, святкування Нового року та Різдва, мальовничі ландшафти, чисте повітря й вода, риболовля та полювання.

До списку центрів зеленого туризму, що збирають найбільше відвідувачів, входять: Яремче, Верховина, Путила, Косів, Вижниця, Рахів, Яблуниця, Славське та інші. У Чернівецькій області популярним є відпочинок на річці Дністер, зокрема у таких місцях, як Грушівка, Макарівка, Вороновиця, Дністрівка, нещодавно відкритий яхт-клуб «Маяк», а також Коновка, Вороновиця та інші [12].

Крім того, серед цікавих центрів зеленого туризму в Чернівецькій області варто відзначити:

Грушівка - мальовниче село на березі Дністра, відоме своїми піщаними пляжами.

Селятин - гірське селище з чистим повітрям, мінеральними джерелами та готелями.

Путила - один з найвідоміших центрів Карпатського регіону, славиться водоспадами.

Берегомет - село на березі Пруту, популярне серед рибалок та любителів активного відпочинку.

Вижниця - містечко в передгір'ї Карпат з термальними басейнами, гірськолижними трасами.

Червона Діброва - еко-садиби серед мальовничих лісів Бескидів.

Коновка - село на березі озера, відоме риболовлею та пляжним відпочинком.

Привабливим є близькість до природи, зручне розміщення, сучасне обладнання приватних закладів, оптимальне співвідношення ціни та якості послуг, гостинність господарів та домашня атмосфера. Попри це, через неоптимальну податкову систему, значна кількість господарів садиб змушені надавати послуги неофіційно, оминаючи формальності ліцензування й оподаткування, аби уникнути можливих фінансових складнощів.

На Буковині налічується 75 сільських садиб, що займаються екотуризмом. Місцева влада та громадські організації регулярно проводять заходи на підтримку розвитку сільського зеленого туризму в області. Зокрема, було реалізовано декілька міжнародних проектів у цій сфері: “Управління зеленим туризмом в регіоні, “Створення передумов для провадження кластерної моделі розвитку сільського зеленого туризму на Буковині”, Українські Карпати та Станиця Луганська”. Подальше зростання сільського туризму варто розцінювати як стратегічний пріоритет подальшого соціально-економічного розвитку Чернівецької області [31].

В національних та ландшафтних парках, таких як Вижницький Національний парк, створюються сприятливі умови для розвитку сільського зеленого туризму. Тут ви можете поєднати повноцінний відпочинок із дослідженням природничого та історико-культурного багатства регіону. Розширення можливостей особистого підсобного господарства сприяло розвитку сільського зеленого туризму. Тепер селяни можуть пропонувати не лише сировину для сільськогосподарських потреб, а й готові до споживання продукти після їх обробки та приготування, такі як свіжі овочі, фрукти чи домашні продукти харчування. Досвід показує, що родини, які приймають відпочиваючих, активно вдосконалюють структуру посівів на своїх ділянках, враховуючи потреби гостей, розширюють асортимент овочевих культур, ягідників, фруктових дерев та іншого; розвивають тваринництво, ведуть тепличне господарство і т.д.

Розвиток сільського зеленого туризму підтримує покращення благоустрою сільських садиб, вулиць і сільських територій загалом; стимулює соціальну інфраструктуру. Початково приймання та обслуговування відпочиваючих здійснюється на базі існуючого житлового фонду, використовуючи місцеві рекреаційні та інфраструктурні ресурси. Проте зі зростанням прибутків від цієї діяльності її учасники починають вкладати кошти в покращення комунального облаштування житла та вулиць, об'єднуючи зусилля для поліпшення сфери обслуговування. Це водночас і вагомий внесок у розвиток села [19, с. 234].

1.4. Туристичні райони Чернівецької області.

Туристичний район Чернівці включає в себе туристичний центр "Чернівці" та зону заміської рекреації, розташовану в межах 18 км від центру міста на території сусідніх адміністративних районів. Район має дві основні спеціалізації: "Чернівці" є провідним центром пізнавального туризму в Україні, тоді як зона заміської рекреації спеціалізується на активному відпочинку в природному середовищі (прогулянково-споглядальна, гірськолижна рекреація, купально-пляжна та інші різноманітні розваги) [16].

Туристичний центр "Чернівці" охоплює територію столиці Буковини, розташовану на пагорбах долини річки Прут на межі Прут-Дністровського межиріччя та Передкарпатського передгір'я. Це положення призводить до того, що лівобережна частина міста входить до Східноєвропейської рівнинної країни, тоді як основна частина обласного центру, розташована з правого берега Прута, відноситься до Карпатської гірсько-складчастої країни. Місто має стратегічне розташування в регіоні, функціонуючи як транспортний вузол і відправна точка для заміських екскурсій по Чернівецькій області.

Туристичний потенціал міста визначається передусім різноманіттям архітектурних пам'яток різних стилів, таких як класицизм, запізнений класицизм, неоренесанс, необароко, віденська сецесія, ар-деко, конструктивізм, а також багатою культурною спадщиною [16].

Рисунок. 1. Туристичні регіони Чернівецької області (Король О.Д.) [16].

Туристичний район «Буковинські Карпати».

Район охоплює всю територію Путильського адміністративного району та гірську частину Вижницького і Сторожинецького адміністративних районів. Серед цікавих для туристів населених пунктів в районі можна відзначити Вижницю, Путилу, Берегомет та інші.

Внутрішнє Путильське низькогір'я, перевали Німчич і Шурдин та інші природні об'єкти є привабливими для туристів з точки зору рекреаційного відпочинку.

Район має виражену спеціалізацію в спортивно-оздоровчій сфері з акцентом на пішохідний, гірськолижний і водний види спортивної рекреації. Також розвинуті сільський зелений і екологічний туризм, надаючи умови для розвитку санаторно-курортного чи пізнавального туризму [9].

Туристична зона «Дністровський каньйон».

Дністровська туристсько-рекреаційна зона простягається вздовж долини річки Дністер на території Заставнівського, Хотинського, Кельменецького і Сокирянського адміністративних районів. Основним напрямком в цій зоні є купально-пляжна рекреація, риболовля, прогулянки та водні екскурсії, включаючи катерні та яхтові подорожі. Також існують умови для пішохідних і велосипедних екскурсій, а також для спелеотуризму [9].

У літній сезон цікавим для туристів є Чернівецький туристичний район та туристична зона "Дністровський каньйон". Туристичний район "Буковинські Карпати" привертає увагу туристів як взимку, так і влітку. (рис.1).

1.4.1 Чернівецький туристичний район.

Чернівецький національний університет – це не просто університет, а справжня перлина міста Чернівці. Колись це місце було резиденцією православних митрополитів Буковини та Далмації. Зараз цей архітектурний шедевр є пам'яткою всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО. Його будівництво тривало 18 років, а для спорудження навіть побудували два цегельних заводи. Його розмір і краса зачаровують кожного, хто його бачить.

Приваблює увагу і центральна площа міста, де розташована мерія. Особливий момент – жива музика з трубочем о 12 годині. Щодня з балкону Ратуші лунає мелодія відомої буковинської пісні «Марічка».

Вулиця Ольги Кобилянської – найлегендарніша вулиця Чернівців, яка починається від центральної площі. Колись тут були розкішні салони, ресторани, кафе, магазини, кінотеатри та банки.

На початку вулиці стоїть розкішна будівля, де колись була елітна кав'ярня «Габсбург». Згодом тут створили «Клуб любителів кави», де збиралися поети та музиканти. Навіть Леся Українка випила тут свою першу чашку кави.

Прогулюючись вулицями, можна відвідати Чернівецький краєзнавчий музей, де зберігається понад 90 тисяч експонатів Буковини – від археологічних знахідок до природних матеріалів.

Поряд з музеєм стоїть Кафедральний собор Святого Духа в стилі італійського ренесансу. Найвища точка собору – купол, що має висоту 46 метрів, завершує архітектурну композицію собору.

Мистецтвознавці матимуть унікальну можливість помилуватися неоренесансно-сецесійним архітектурним ансамблем Чернівецького музично-драматичного театру, що оснащений бароковим інтер'єром. Це шедевр, створений Фельнером та Гельмером, видатними архітекторами Європи. Цікаво, що в Німеччині існує аналогічний театр, споруджений за тим же проектом, але обидва мають свої неповторні риси.

Чернівці запрошують всіх прихильників мистецтва на власну алею зірок на Театральній площі, відкриту у 2000 році. Тут увічнені імена видатних постатей культури, таких як Іван Миколайчук, Володимир Івасюк та Софія Ротару, народжених у цих місцях. Ввечері алея набуває романтичного вигляду, і саме тому місцеві жителі та гості міста так люблять тут гуляти.

У Чернівцях знаходиться "п'яна церква", як називають місцеві жителі Свято-Миколаївську церкву, яка є прикладом румунського стилю сакральної архітектури.

А ще варто відзначити, що Чернівці славляться неймовірною природою. Розташовані на берегах річки Прут, вони занурені у зелень та квіти. Парк ім. Федьковича, що не далеко від університету, є прекрасним місцем для насолоди цією природною красою.

Заснований за часів Франца Йосифа, він згодом став власністю Чернівецького національного університету. Також на території університету знаходиться Чернівецький дендрологічний парк, який є приємним місцем для відпочинку та насолоди різноманітними квітковими композиціями, особливо примітними арками з трояндами. Відвідуючи це місце, легко відчувати себе у казці, серед ельфів та інших міфічних істот.

Щоб перенестися у іншу культуру, варто відвідати Турецьку площу. Тут розташовані турецький колодязь та бані, де й сьогодні можна насолодитися паровими процедурами, що надають особливого колориту цьому місцю. Легенди пов'язані з колодязем, а вода в ньому – дуже чиста.

У місті є будинок-корабель, один із найдавніших кам'яних споруд у Чернівцях. Фасад будинку вузький, нагадуючи ніс корабля. Якщо розгойдати фантазію, на другому поверсі можна помітити палубу та щоглу. Цей будинок привертає увагу своєю незвичайною формою та безліччю пов'язаних з ним легенд.

Туристично-розважальний комплекс «Аква-Плюс», розташований серед лісу на березі озера, створює всі умови для комфортного відпочинку та розваг. Тут є сауна, затишні номери, смачна кухня у ресторані-барі, пляж із водними атракціонами, а також риболовля, спортивні майданчики та можливості для активного відпочинку. Літній танцювальний проект «Aqua Beach Club» та спеціально облаштовані дитячі водні атракціони роблять це місце привабливим для всієї родини.

В Туристично-розважальному комплексі "Сонячна долина" літом можна чудово відпочити та насолодитися різноманітними атракціонами, альтанками, мангалами та спортивними зонами, що задовольняють інтереси будь-якого відпочиваючого. П'ять озер створюють особливу атмосферу для активного відпочинку.

У комплексі "FORTEZZA" гості мають можливість відпочити біля одного дорослого та двох дитячих басейнів.

Для відвідувачів, які не проживають у готелі, доступні роздягальні та відкриті душові кабінки поруч з басейнами.

Готель "Mariletta" дарує можливість використовувати два невеликих басейни з релаксаційними зонами, спеціальними місцями для гриля, зонами відпочинку, розважальними пристроями та баром. Також тут є можливість насолодитися відпочинком на пляжі озера №5 (див. Додаток. А – 2) [7].

Комплекс "Георг Парк" має різноманітні розважальні можливості: спортивні площадки, дитячий анімований відпочинок, можливість рибалки, показ автомобілів-редколиць, пляжний волейбол, можливість плавання на човнах та ресторан із двома саунами - однією фінською, а іншою турецькою (див. Додаток. А – 3) [7].

Комплекс "Під липами" знаходиться в затишному місці поруч із озерами та старовинним парком, де ростуть унікальні дерева: гостролистий клен, французька липа, 500-літній ясен. На території комплексу є корчма з різноманітним буковинським та європейським страв і широким асортиментом винної карти. Протягом останнього року комплекс функціонує як санаторно-клінічний заклад. Тому користуватися басейном можуть лише особи, які перебувають на оздоровленні. (див. Додаток. А – 4) [7].

У комплексі відпочинку "Рутка" надається можливість безкоштовного відпочинку біля озера, а також присутні альтанки, ресторан та літній майданчик для розваг і ігор. [7].

1.4.2 Туристична зона «Дністровський каньйон».

Відпочинок у селі Вороновиця на Дністрі припадає до душі тим, хто шукає затишку в українському селі під час літа. Це ідеальне місце для тих, хто прагне віддалитися від міської суєти та насолоджуватися спокійним життям. Особливо це буде цікавим для сімей з дітьми, які хочуть відпочивати далеко від шуму та турбот, а також любителів м'якого загару, річкових купань та цікавих екскурсій.

Село Вороновиця пропонує різноманітні послуги, включаючи проживання у сільській садибі, розташованій за 400 метрів від берегу Дністра. Кожна двомісна кімната оснащена власним санвузлом, душем і цілодобовою гарячою водою. У вітальні є телевизор, холодильник і мікрохвильовка. Для гостей доступні басейн, бесідка, шезлонги, карімат у дворі, мангал і сільський продуктовий ринок.

Також є можливість відпочивати на пляжі Дністра та організовувати прогулянки півостровом вздовж каньйону, як пішки, так і на велосипедах. Для розваг дітей та дорослих передбачені футбол, волейбол, бадмінтон, гойдалка та гамак. (див. Додаток. А – 5) [3].

Приватна садиба "Чайка на Дністрі" розташована на березі Дністровського водосховища і стане чудовим вибором для тих, хто цінує спокійний відпочинок, гриби, ягоди та природу. Затишні двомісні і тримісні номери з усіма зручностями надають затишок та комфорт для гостей.

Тут є можливість займатися різними видами активного відпочинку, включаючи риболовлю, полювання, а також прогулянки в лісі для збору грибів та ягід. Комплекс пропонує комфортабельний особняк і дерев'яний котедж для розміщення, а його розташування на березі Дністра робить відпочинок тут особливо приємним і запам'ятовуючим (див. Додаток. А – 6) [27].

Вілла "Перлина Придністров'я" – це видовищний архітектурний комплекс, який прикрашає придністровське село Непоротове Дністровського району, Чернівецької області. Головний корпус вілли складається з 11 одномісних номерів, з яких відкривається чарівний вид на Дністровські скелі та скелясті монастирі. Кожен номер вражає своєрідним дизайном у кращих європейських традиціях та повністю обладнаний для комфортного перебування гостей.

Для тих, хто бажає додаткового відпочинку, доступна каюта. У котеджі розташовані чотири одномісні кімнати з м'якими та дуже зручними двоспальними ліжками та власними ванними кімнатами.

Взимку гості можуть насолоджуватися атмосферою камінного залу. Також є власний пляж із шезлонгами, де можна розслабитися та насолоджуватися сонячними днями поблизу річки. (див. Додаток. А – 7) [34].

Хотинська фортеця – вражаюча пам'ятка архітектури та історії XIII-XVIII століть, що розташована на території Буковини і віднесена до Семи Чудес України. Свою історію розпочала як невелика дерев'яна фортеця, а у XV-XVI столітті стала резиденцією молдовських володарів.

Після руйнування Молдовського князівства місто та фортеця потрапили під владу турків, які значно посилили її оборонні можливості.

У 1563 році, під командуванням Дмитра Вишневецького (Байди), фортецю захопили козаки. Під час Цецорської війни у 1620 році між Польщею та Туреччиною Хотин став ключовим форпостом у захисті від турецької агресії. У XVII-XVIII століттях фортеця декілька разів змінювала власників і поступово втрачала своє оборонне значення.

Після закінчення російсько-турецької війни 1806-1812 років Хотин входив до складу Російської імперії. У 1856 році російський уряд вирішив позбавити Хотинську фортецю статусу військового об'єкта. Таким чином, вона втратила своє первісне військове значення і отримала нову історичну роль.

У 2000 році на території фортеці було засновано Державний історико-архітектурний заповідник "Хотинська фортеця". Цей заповідник включає відреставровані приміщення та експозиції музею, які розповідають про багату історію цієї видатної фортеці. Відвідувачі мають можливість насолоджуватися аутентичною атмосферою та дізнатися більше про важливі етапи розвитку Хотинської фортеці протягом століть (див. Додаток. А – 8) [6].

Село Дністрівка, розташоване в Дністровському районі, розташоване приблизно за 50 кілометрів від Хотина. На території села є Дністровська бухта, де туристам надає свої послуги яхт-клуб "Маяк" із базою відпочинку.

Багато туристів замовляють катери, яхти чи катамарани, щоб дістатися до Бакотського скельного монастиря, розташованого за 5 кілометрів від яхт-клубу, або для прогулянки по ріці Дністер.

Бакота, колись одне з найбільших торгових центрів Пониззя, тепер є затопленим селом у Хмельницькій області.

У 1970-х роках будівництво Дністровської ГЕС призвело до затоплення цього села, змушуючи мешканців розібрати свої домівки та вирубати дерева. Сьогодні тут пропонують послуги дайвінгу, дозволяючи туристам пірнути та власними очима побачити залишки одного з колись найбільших сіл у регіоні (див. Додаток. А – 9) [26].

Вороновиця, визнана буковинським аналогом Криму, є привабливим місцем для відпочинку, де туристи з різних областей вирушають на відпочинок на вихідні чи навіть на тривалий період.

Цей регіон не лише вражає прекрасними можливостями для річкового відпочинку, але також володіє значущими історичними пам'ятками. Наприклад, на території, прилеглій до села, розташовані залишки Троянового валу, інтересні археологічні залишки. Надто цікавий елемент — невеликий мегаліт, що представляє собою кам'яну глибу невідомого походження. Ці артефакти додають подорожі особливий колорит і надають можливість подорожнім зануритися у давню історію цього унікального регіону, як розповідає екскурсоводка Антоніна Толпигіна.

Вороновиця разом із селами на Дністрі, такими як Макарівка й Грушівка, утворюють "золоту корону Дністра", завдяки чому вони мають специфічний мікроклімат, схожий на той, що властивий Криму.

У Вороновиці понад 20 сучасних сільських садиб високого рівня комфорту, загалом їх тут 360. Туристи можуть розміститися в садибі пані Світлани і Дмитра, або в садибі пані Антоніни. Сімейні номери призначені для двох дорослих та двох дітей, оснащені двоспальним ліжком та зручностями. На території садиби також розташована літня кухня, де гості можуть насолоджуватися смачними стравами [20].

1.4.3 Туристичний район «Буковинські Карпати».

На вершині гори Томнатик розташована колишня радіолокаційна станція "Памір", яка була секретним військовим об'єктом Радянського Союзу. Точка "Памір" була споруджена в епоху "холодної війни" з метою забезпечення радіолокації на обширній території, що простягалася від узбережжя Туреччини до Балтійського моря.

З 1995 року діяльність військової бази "Памір" було припинено, а протягом останніх двох років тут проводився етнофестиваль, спрямований на популяризацію туризму в Буковині.

У зв'язку з пандемією коронавірусу в 2023 році відмовились від проведення фестивалю в серпні, але сам об'єкт став однією з найпопулярніших туристичних локацій буковинських Карпат.

Помимо екскурсії колишньою радіолокаційною станцією, туристам пропонується сходження на найвищу вершину буковинських Карпат – гору Яровицю висотою 1547 метрів.

Для тих, хто шукає екстремальні враження, доступний джипінг — захопливий вид активного відпочинку та туризму, який включає подолання маршрутів бездоріжжя на джипах та позашляховиках. Туристи можуть вибрати як власні автомобілі високої прохідності, так і скористатися орендованими [26].

Перевал Німчич (586 м) – одне з найбільш захоплюючих місць у Буковинських Карпатах, де розташований однойменний туристичний комплекс. Звідси відкривається неперевершений пейзаж гірської долини, крізь яку стрімко текучий Черемош. Леся Українка, яка відвідала це місце у липні 1901 року, висловила своє захоплення так: "Раз заїхали високо на гору Німчич і побачили звідти при заході сонця щось таке гарне і срібне, як мрія." Поблизу перевалу розташовані найцікавіші природні пам'ятки Буковинських Карпат: фантастичні скельні утворення Соколине око та Протяте Каміння; печера Олекси Довбуша – відважного національного героя з кінця XVIII століття. До цих об'єктів можна дістатися лише пішими маршрутами.

Маршрути не є складними і доступними для всіх, хто має хоча баський досвід орієнтування в місцевості, проте варто мати при собі GPS-навігатор, а в печері також буде корисним ліхтарик [15].

Скелі Протяте Каміння сформувалися при виході на поверхню міцних сірих пісковиків, а процеси вивітрювання визначили їхню унікальну форму. Гігантські розміри, монолітність і неповторність роблять їх вражаючими. Скелі поділені тектонічними тріщинами (протяті, як їх ще називають) і формують багато порожнин різного розміру, від кількох метрів до десятків метрів. За легендою, ці тріщини утворилися незвичайним чином.

У давнину, місцеві горяни, не маючи зручного шляху для спуску з гір, використовували воду, яку нагрівали в казанах і виливали на скелі. Вода розмивала піскові відкладення, і таким чином в гірському схилі утворювалися невеликі "протяті" – проходи-печери. Це місце зараз відоме як "Протяте Каміння" [18].

Печера Довбуша ($48^{\circ}12'59''$ пн. ш., $25^{\circ}08'02''$ сх. д. або 48.216389° пн. ш., 25.133889° сх. д.) представляє собою вертикальну нахилену тріщину тектонічного походження в масивних пісковиках шириною 1–1,5 м, висотою до 3–6 м і довжиною 22 м. Названа на честь легендарного народного героя Олекси Довбуша – гуцульського «Робін Гуда». За легендою, у 1740–41 роках ватажок опришків діяв із своїм загоном в районі сіл Підзахаричі й Розтоки, і ця печера служила одним із прихистків повстанців. У Карпатах існує кілька печер, в яких за легендою сховані скарби Довбуша, можливо, саме тут [15].

Туристичний комплекс "Мигово" розташований в живописному куточку Українських Карпат біля джерела річки Мигівка, між вершинами Стежок, Кечера і Росохата. Назва гірськолижного та туристичного комплексу "Мигово" походить від села Мигово в Буковині, яке знаходиться в Вижницькому районі Чернівецької області. Туристичний комплекс "Мигово" знаходиться на висоті 500 метрів над рівнем моря, в самому серці Прикарпаття.

Мигово славиться своїми мінеральними водами. "Мигово" - ідеальне місце для відпочинку протягом усього року. Завдяки вигідному розташуванню і природним умовам сніг падає тут рано і у великій кількості.

Готельний комплекс "Мигово" складається з комфортабельних 3-поверхових дерев'яних котеджів, споруджених у карпатському стилі.

На території комплексу працюють бугельний підйомник (з довжиною 1100 м і 600 м) та мультиліфт (з довжиною 200 м). Загальна довжина трас становить 3300 метрів. Завдяки ефективній системі підготовки трас (з використанням ратрака і снігових гармат), сніговий покрив тут є відмінним і зберігається з грудня до середини квітня [11].

Вижниця розташована у передгір'ї Карпат, на межі Чернівецької та Івано-Франківської областей. Завдяки річкам Черемош і Веженка відкриваються приголомшливі види на околиці, що робить це місце привабливим для туристів у будь-яку пору року. Вижниця пропонує розважальні заходи для тих, хто любить розслабитися та шукає активного відпочинку. У теплу пору року готель організовує гірські походи, сплави по Черемошу та скелелазіння з досвідченими інструкторами. Взимку тут можна покататися на гірських лижах і санках [2].

II. СУБ'ЄКТИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1 Туроператори та турагенти.

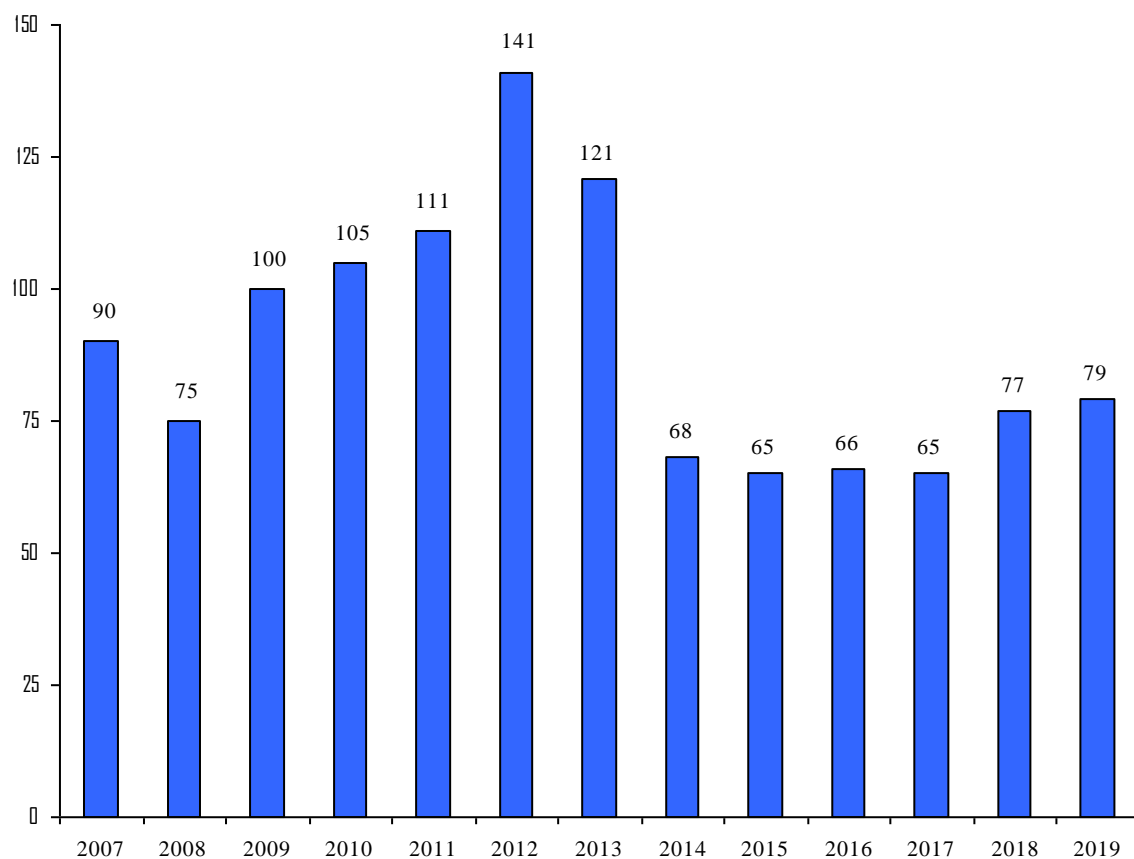
Культурно-етнографічна спадщина Чернівецької області та наявність унікальних архітектурних пам'яток, а також толерантна атмосфера, створюють міцний фундамент для розвитку туристичної галузі. У 2019 році в області функціонувало 79 суб'єктів туристичної діяльності (у порівнянні з 2018 роком, коли їх було 77). З них 44,3% представляли собою підприємства-юридичні особи, а 55,7% – фізичні особи-підприємці. Загальна кількість туристичних підприємств включала 7 туроператорів, 70 турагентів і 2 суб'єкти, які займалися екскурсійною діяльністю.

Протягом року послугами туристичних організацій скористалося 27,2 тис. осіб, яким було продано 15,4 тис. путівок на суму 297,8 млн. грн. З цієї кількості туристів 99,3% склали громадяни України, а 0,7% – громадяни інших країн. Діти і підлітки становили 22,0% від загальної кількості туристів, а кількість обслужених екскурсантів склала 0,7 тис. осіб.

Внутрішні туристи, які користувались послугами туристичних організацій, вирушали в поїздки в 57 країн світу. Лідерами за кількістю прийнятих туристів були Болгарія (9,8 тис. осіб), Туреччина (5,3 тис.), Єгипет (4,8 тис.) та Греція (1,2 тис.). У межах країни було охоплено поїздками 1,7 тис. осіб туристів-громадян України, що складало 6,4% від загальної кількості обслужених туристів.

Найбільш популярною метою подорожей залишається дозвілля та відпочинок, на який у 2019 році вирушило 26,8 тис. осіб (98,4% від загальної кількості). При цьому розвиток екологічно збалансованого туризму, зокрема сільського зеленого туризму, залишається пріоритетним напрямком в Буковині. Приватні садиби сільського зеленого туризму, розташовані переважно в Буковинських Карпатах, надають послуги, що відповідають туристичним потребам мешканців області та її гостей.

Спілка сприяння розвитку зеленого туризму в Чернівецькій області активно діє та постійно поповнює свою інтернет-сторінку інформацією про сільські садиби, які працюють на території області. [32, с. 13].

(юридичні особи та фізичні особи-підприємці; од)

Рисунок 5. Кількість суб'єктів туристичної діяльності [32, с. 14]

(юридичні особи та фізичні особи-підприємці; відсотків)

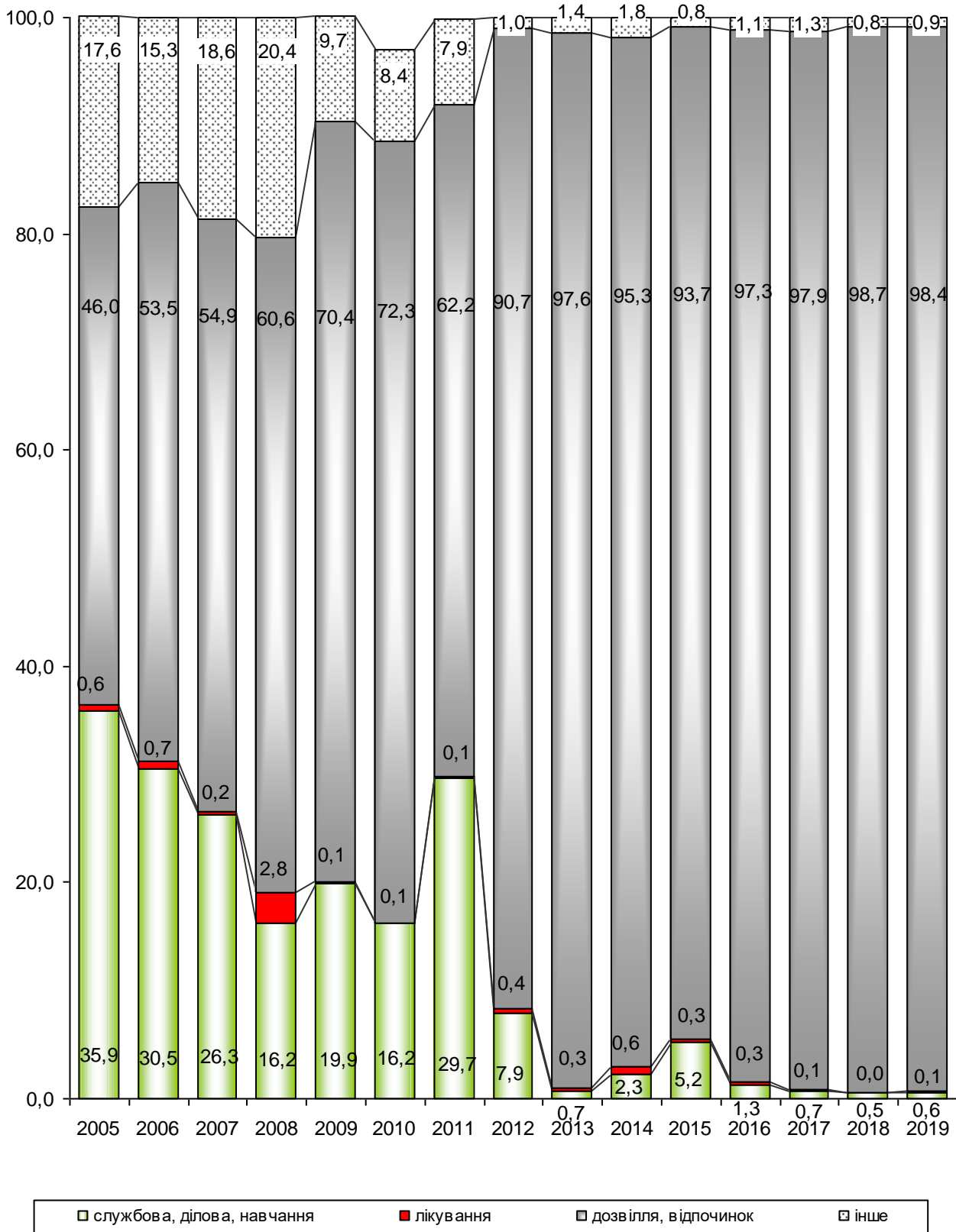

Рисунок 6. Розподіл туристів за метою відвідування у 2005–2019 роках (у %)

[32, с. 25].

2.2 Засоби розміщення та послуги гостинності.

Готельне господарство на сучасному етапі розвивається на індустріальній основі і є важливою галуззю економіки, яка приносить значні бюджетні надходження, зокрема валютні завдяки розвитку іноземного туризму. Ця галузь стала однією з ключових сфер зайняття населення в багатьох країнах та містах, а розвиток туризму сприяє розширенню готельної справи.

У 2019 році на території Чернівецької області діяло 9 готелів та аналогічних засобів розміщення (готелі, мотелі), представляючи потенціал у 0,5 тис. номерів на 0,9 тис. місць. За цей період у готелях та аналогічних засобах розміщення було обслужено 38,6 тис. осіб, що на 6,3% менше, ніж у 2018 році.

Готельне господарство на сьогоднішній день виступає як важливий сектор економіки, що забезпечує валютні надходження через іноземний туризм. У 2019 році готелі та аналогічні засоби розміщення в області прийняли 3,7 тис. іноземних громадян з 47 країн світу, що становило 9,6% від загальної кількості обслугованих. Загальна кількість ночувалих іноземців, що відвідали Буковину, становила 11,5 тис., що на 30,3% менше, ніж у попередньому році. Гості з Білорусії та Румунії склали основну частину іноземних відвідувачів, займаючи перше місце за кількістю приїжджих [32, с. 37].

За інформацією, наданою сайтом "booking.com" [37], на 2021 рік в Чернівецькій області існує 164 заклади розміщення, із яких 89 розташовані в м. Чернівці та 75 - в області. За системою класифікації за зірками, серед них 1 заклад з 2 зірками, 10 з 3 зірками, 8 з 4 зірками, 145 готелів без зірок якості обслуговування та 11 закладів з найкращими оцінками.

За аналізом сайту видно, що хостели, такі як Chernivtsi City Center Hostel, Гранд Хостел, Sweet Home Hostel / Guest House, Hostel U Pottera, Веселка, Дворік та інші, виступають найбільш доступними у вартості розміщення.

Готелі в селі Мигово, такі як Mont Blanc, ОЗОН, VIP HOUSES Карпати Мигово, Guest House in Carpathians, Luxury Villa with pool and sauna, відрізняються високим рівнем комфорту та високою ціновою категорією.

На ринку готельних послуг Чернівецької області представлено широкий вибір готелів класу "люкс". Деякі із них розташовані в м. Чернівці, такі як Apart Hotel "На Трояндовій", AllureInn, Classic Apartments, Sunny Apartments in the Center of Chernivtsi, Luxury Villa with Pool and Sauna, Апартаменти "2-кімнатні LUX", ELITE, in the Center near the Theater, Sunny Central Apartments, simsimdoba, Кнаус та інші.

Матеріали додатку (див. Додаток Б) підтверджують наявність очікуваного процесу суттєвої диференціації в пропозиції послуг гостинності, в цей перелік входять і повноцінні готелі і окремі пропозиції проживання в квартирах люкс типу, які як правило знаходяться в історичному центрі міста.

Аналізуючи дані статистичного збірника за 2019 рік (див. табл. 1) та данні з сайту booking.com [див. Додаток Б], можна помітити суттєву різницю в кількості закладів розміщення. За даними збірника готелів 9, а за даними booking.com 164, таку суттєву різницю можна пояснити тим, що більшість зареєстровано як комплекси, але вони себе позиціонують як заклади гостинності.

Ця диференціація може бути важливою для туристів, оскільки вони мають можливість обирати серед різних видів проживання відповідно до своїх уподобань та бюджету.

Загальна характеристика готелів та аналогічних засобів розміщування у 2019 році [32, с. 38]

Таблиця 1.

	2019
Кількість готелів та аналогічних засобів розміщування, од.	9
Кількість місць у готелях та аналогічних засобах розміщування, од	889
Кількість осіб, що перебували у готелях та аналогічних засобах розміщування	38621
з них	
іноземців	3719
Кількість ночівель осіб у готелях та аналогічних засобах розміщування, од	89061
з них	
іноземців	11473
Середня тривалість перебування осіб, од	2,3
з них	
іноземців	3,1
Коефіцієнт використання місткості, %	0,3
Загальна кількість днів роботи готелів та аналогічних засобів розміщування, днів	3260
Середня місткість, од	99
Кількість номерів, од	530

2.3 Особливості попиту на ринку туристичних послуг.

Туристичний ринок, як сфера задоволення потреб у послугах, пов'язаних із відпочинком та подорожами, є важливою складовою економіки та соціокультурної діяльності. Діяльність на туристичному ринку включає в себе різноманітні види послуг, такі як готельне розміщення, транспортні послуги, екскурсії, розваги та інші.

Туристичний ринок можна розглядати на різних рівнях: від окремих місцевих об'єктів до національних або навіть міжнародних туристичних систем.

Він визначається як туристичний регіон, країна або система, в якій відбувається обмін туристсько-екскурсійними послугами та грошовими коштами.

Специфіка туристичного ринку полягає у тому, що в основному тут реалізуються послуги. Туристичні товари і послуги стають доступними для споживання лише в тому випадку, коли турист перебуває в місці їхнього надання. Це відрізняє туристичний ринок від інших ринків, де товари можуть бути готовими до споживання перед їхнім доставленням.

Однією з особливостей туристичного ринку є роз'єднаність виробника послуг, споживача і виконавця купленої послуги. Це може виникати через велику кількість посередників у туристичному ланцюжку, таких як туроператори, агенти, готелі, авіакомпанії та інші. Така професійна роз'єднаність вимагає ефективного взаємодії та довіри між усіма учасниками туристичного ринку [21].

Ринкова економіка та її механізми, в тому числі попиту і пропозиції, а також конкуренції, є загальними для різних ринків, включаючи туристичний ринок.

1. Механізм взаємозв'язку попиту і пропозиції: Цей механізм визначається взаємодією між споживачами (попит) і виробниками (пропозиція). На туристичному ринку цей механізм виявляється у формі взаємодії між туристами, які шукають різноманітні туристичні послуги (готелі, екскурсії, транспорт, тощо), і тими, хто надає ці послуги.
2. Механізм конкуренції: Конкуренція грає ключову роль у регулюванні ринку. На туристичному ринку конкуренція між різними постачальниками послуг (готелями, туроператорами, авіакомпаніями) сприяє стимулюванню вдосконалення якості послуг, інновацій та, в кінцевому рахунку, задоволенню потреб туристів. Конкуренція також може впливати на формування цін на туристичні послуги.

Цінова політика визначається взаємодією попиту і пропозиції та конкурентним середовищем. На туристичному ринку ціна виступає як регулятор, який впливає на рівень попиту і пропозиції, а також на конкурентоспроможність різних пропозицій.

Таким чином, розглядаючи туристичний ринок через призму цих механізмів, ми можемо розуміти, як ринок функціонує та як взаємодіє з основними економічними принципами [21].

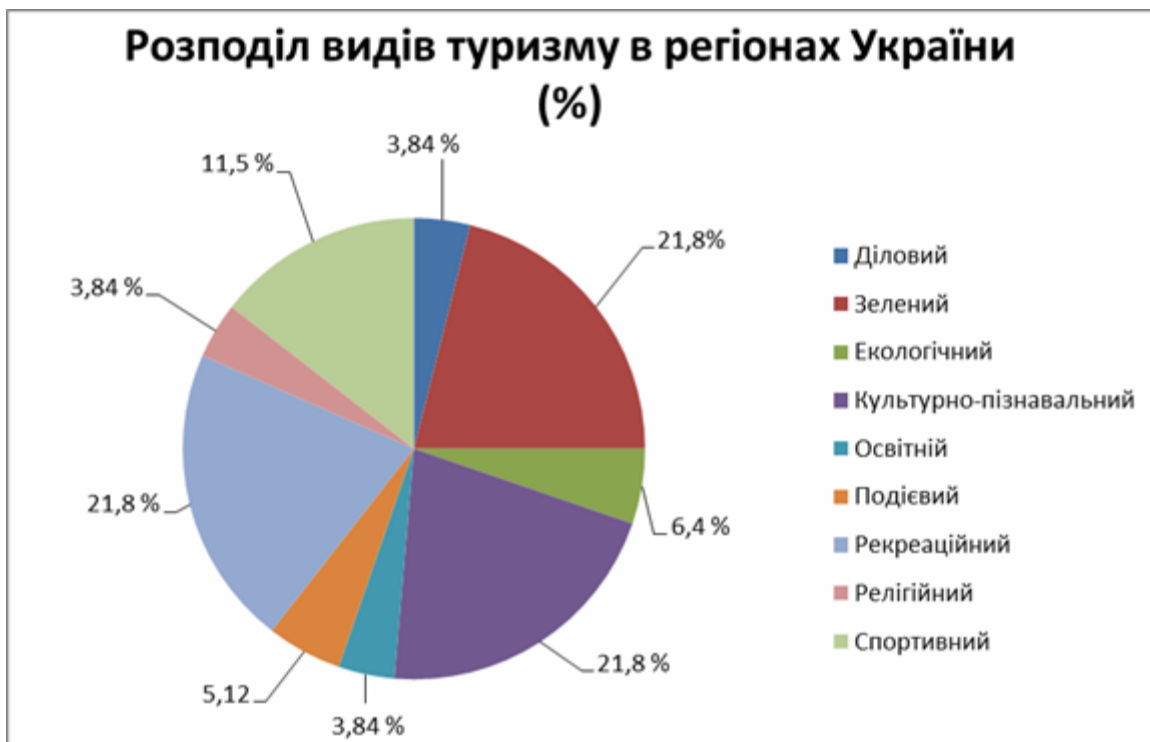

Рисунок. 2. Розподіл видів туризму в регіонах України (Л. І. Коржилов, 2014) [13].

Національні види туризму, такі як зелений, рекреаційний і культурно-пізнавальний, можуть виступати як ключові фактори розвитку туристичної галузі в країні. Деякі ключові моменти, які слід враховувати:

1. Внутрішній та зовнішній туризм: Споживання внутрішніх видів туризму може сприяти не лише задоволенню внутрішніх туристичних потреб, але й створенню альтернативи імпортному туристичному продукту. Сприяти розвитку обох аспектів туризму важливо для сталого росту галузі.

2. Співпраця з приватним сектором: Взаємодія з національними туристичними підприємствами та приватним сектором є ключовим елементом успішної туристичної політики.

Створення сприятливого середовища для розвитку та роботи туристичних підприємств допоможе залучати і утримувати туристів.

3. Інфраструктура та ресурси: Зміцнення матеріально-технічної бази туристичних ресурсів включає в себе розвиток і підтримку інфраструктури, такої як готелі, ресторани, транспортні засоби та інші послуги, які задовольняють потреби туристів.

4. Маркетинг та просування: Якісне просування національного туристичного продукту на внутрішньому та зовнішньому ринках важливо для привертання туристів. Ефективна маркетингова стратегія може враховувати унікальність і привабливість культурно-історичних пам'яток, природних резерватів і інших туристичних ресурсів.

5. Державна політика: Зважена державна політика, яка сприяє розвитку туризму, включає в себе створення благоприятного правового середовища, фінансову підтримку та впровадження заходів зі збереження навколишнього середовища та культурної спадщини.

Ці елементи разом можуть сприяти розвитку стійкого та конкурентоспроможного туризму в країні (див. рис. 2) [13].

За даними Головного управління статистики у Чернівецькій області (див. Таблиця 7), у 2019 році послугами 79 туристичних організацій скористалося 27,2 тис. осіб. Для порівняння, у 2018 році їх було 29,1 тис., а у 2017 - 25,2 тис. осіб. Отже, спостерігається неоднозначна динаміка кількості туристів за останні 3 роки.

Рік	Кількість туристів	Кількість Екскурсантів	Вартість турів, млн грн
2017	25,2 тис.	0,8 тис.	197,0
2018	29,1 тис.	0,9 тис.	243,1
2019	27,2 тис.	0,7 тис.	297,8

Таблиця 7. Динаміка основних показників туристичної галузі Чернівецької області у 2017-2019 рр.

2.4 Проблеми розвитку туристичної галузі в Чернівецькій області.

Через не досконалу систему статистичної звітності на даний період часу більшість статистичних даних, які стосуються Чернівецької області є мало актуальними та застарілими, най новішими статистичними даними які демонструють картину туристичної галузі в області є данні від головного управління статистики у Чернівецькій області за 2019 рік, дані за 2019 рік на жаль не дають можливості повноцінно оцінити сьогоденній стан туризму і це є проблемою.

Дістатися до Чернівців потягом практично неможливо по причині того що кількість поїздів є одною з найменших серед інших обласних центрів, також проблема полягає в складності придбання квитка, можна просто не встигнути.

З 90-х років ніяк не можуть вирішити питання будівництва залізниці, яка з'єднала би Чернівці з Кам'янцем-Подільським. Побудувати необхідно 34 км нової колії. Це дасть змогу потягу значно скоротити час у дорозі та зменшити вартість квитка, що йде до Києва. Адже він не буде в такому випадку курсувати транзитом через територію сусідньої Молдови. Також важливим є відновлення потяга зі сполученням «Чернівці-Ужгород», який проходить через територію Закарпатської, Івано-Франківської та Львівської областей. Величезні проблеми є з автомобільними дорогами.

І до їх вирішення варто підходити комплексно, у взаємодії та співпраці органів влади всіх рівнів. Тому що вирішити питання будівництва або ремонту доріг національного значення можна лише, залучивши гроші з державного бюджету. Відповідальність лобювати виділення необхідних коштів лежить на обласній владі та народних депутатах, які представляють область у ВРУ. Як показує практика останніх років, впливати на розподіл державних субвенцій саме у їхніх силах. Важливим також є ефективне використання коштів місцевих бюджетів, які спрямовують на дорожню інфраструктуру. І тут потрібно зрозуміти, які дороги нам необхідно будувати чи ремонтувати першими.

Це повинні бути ті, які є стратегічними в області для розвитку туризму, які відображатимуться у вже згаданій стратегії розвитку туризму [41].

Практично відсутній місцевий бренд, не використовують чернівецький і буковинський колорити й особливості. Немає тематичних напрямків. Натомість круасани, ребра, шоколад, пляцки, смаколики, все Львівське. Місцева влада має спонукати підприємців працювати в цьому напрямку, такі мотиваційні речі повинні міститися у «Програмі розвитку туризму в місті Чернівцях (на відповідні роки)» та в інших муніципальних програмах [41].

Відсутність достатнього розвитку зеленого туризму, приклад: різниця у кількості садиб, які готові прийняти туристів у Путильському районі в 20 разів менша, ніж у суміжному Верховинському районі Івано-Франківської області. Без великої кількості садиб зеленого туризму, які, відчуваючи конкуренцію, будуть вдосконалюватись, ми не зможемо запропонувати відпочивальникам комфортні умови для ночівлі та перебування тут упродовж декількох днів.

Потрібно розробляти інвестиційні карти, надавати пільги й сприяти місцевим жителям вкладати кошти в цей вид бізнесу, адже Буковинські Карпати мають великий потенціал через те, що тут збережена автентика, гуцульський колорит, є велика кількість природних об'єктів, цікавих для відвідування туристами.

Навколо них можна розробити велику кількість маршрутів, створити інформаційно-туристичні центри, такий як, до прикладу, існує у Верховині, що заснований ще у 2008 році та має на меті рекламувати природний потенціал району, займатися промоцією його туристичних можливостей, залучення широкого кола туристів до відпочинку та подорожей на його території, підвищення рівня туристичних послуг, створення маркетингу туристичного напрямку, що базується на сучасних технологіях. Інформаційних матеріалів (банери, листівки, карти, довідники тощо) в тій же Верховині безліч – у магазинах, на вокзалах, на ринках, у музеях та інших громадських місцях. Також для розвитку території важливу роль, має відігравати участь місцевої влади та організацій у різноманітних міжнародних грантових програмах, які сприятимуть залученню додаткових ресурсів у розвиток туризму. До прикладу, 2010 року на кошти Євросоюзу (500 тисяч євро) реалізували проєкт «ВелоКраїна», який охопив 8 населених пунктів західних областей (Яремче, Ворохта, Яблуниця, Верховина, Коломия, Косів, Рахів, Вижниця). Розробили 50 веломаршрутів, 700 велостоянок, мережу з 30 закладів проживання велотуристів, а також пункти велопрокату, велоремонту, мийку велосипедів.

Важливими також є міжнародні програми, які стосуються підтримки аграрного та сільського розвитку, спрямовані на підтримку господарств, що утримують овець, велику рогату худобу тощо. Безумовно, це є складовою частиною розвитку туризму, особливо в гірській місцевості. Щодо музеїв, які були б цікавими для туристів, то у Верховинському районі їх (32) також у рази більше, ніж у Путильському.

Варто звернути увагу і на розвиток подієвого туризму, який, впевнений, стане вагомою причиною для збільшення потоку туристів в ці краї і надасть стимул будувати нові об'єкти туристичної інфраструктури. «Вихід на полонини» (в смт Путила), «Гуцульський коник» (в селі Селятині),

«Захарецький гарчик» (в селі Підзахаричах, який уже декілька років не проводять), «Три кринички» (в селі Гробищі), «Любіть Буковину, бо вона того варта» (на горі Томнатик)... цих свят і фестивалів замало.

Потрібно зрозуміти, що використовувати місцеві обряди, звичаї, особливості, колорит треба на повну. Також чудовим прикладом може стати створення туристичних кластерних об'єднань, таких як, наприклад, у селі Вигоді Долинського району Івано-Франківської області, де основою для цього стала найстаріша активна вузькоколіяка України [41].

На території області, крім чудових маршрутів у гірській частині, є чимало цікавих об'єктів уздовж річки Дністер, а також у передгірській частині, де розміщена велика кількість історичних та сакральних об'єктів. Туристи не мають змоги залишитися на декілька днів у межах області й обирають Чернівецьку лише для можливості подорожувати туром одного дня.

Для вирішення цих питань, як ми розуміємо, необхідно будувати дороги, розвивати інфраструктуру, залучати інвестиції, розробляти дорожні карти, залучати місцевих мешканців до розвитку підприємництва в туристичній галузі, місцевій владі бути лояльним до потенційних інвесторів тощо [41].

На даний момент в області діє «Комплексна програма розвитку туризму в Чернівецькій області на 2021 – 2023 роки». Метою програми є:

- створення конкурентоспроможного на національному та міжнародному ринках туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби мешканців області та її гостей;

- створення сучасної інфраструктури туризму та забезпечення умов для повноцінного функціонування суб'єктів туристичної діяльності за умови збереження екологічної рівноваги та історико-культурної спадщини.

Ш. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НА РИНКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ТА ЗАХОДИ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОГО ПОТОКУ

3.1 Пандемія та туризм.

Пандемія Covid-19 суттєво вплинула на світовий туризм, призводячи до стримування міжнародних поїздок. Введені країнами обмеження на подорожі призвели до паузи в національному і міжнародному туризмі.

За даними ЮНВТО, втрати в експортних доходах величезні, становлячи понад 1,3 трлн. доларів США. Це перевищує втрати, зафіксовані під час глобальної економічної кризи 2009 року в 11 разів. Серйозно загрожені від 100 до 120 мільйонів прямих туристичних робочих місць, зокрема на малих і середніх підприємствах.

Це викликає потребу в комплексних стратегіях відновлення та співпраці національних та міжнародних ігроків для відновлення та розвитку туризму після пандемії. Розробка ефективних стратегій для забезпечення виживання малих підприємств та сталого економічного відновлення стане ключовим завданням (див. рис. 3) [43].

Рисунок. 3. Міжнародний туристичний потік (мільйони) [42].

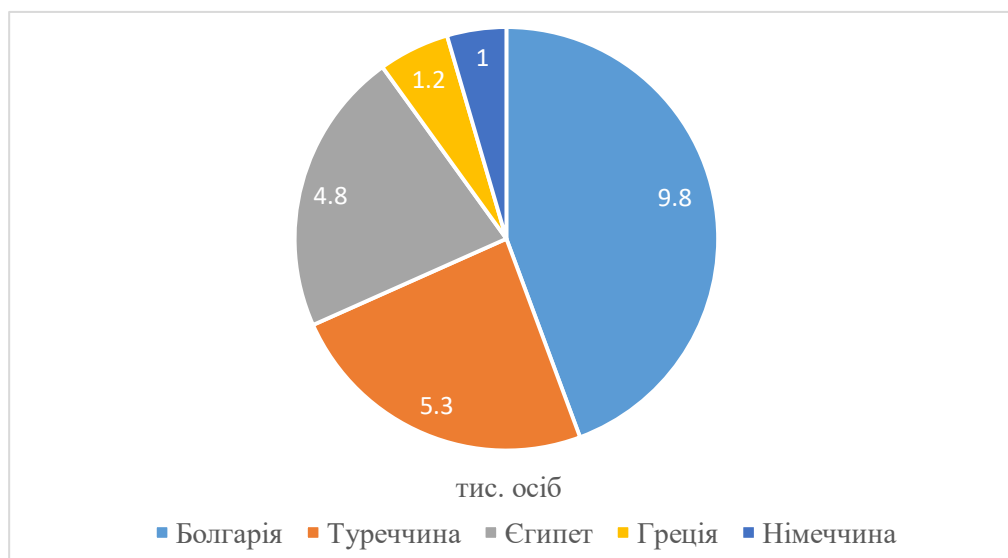
У зв'язку з еволюціонуючим характером пандемії багато країн в даний час знову вводять більш суворі обмеження на поїздки. До них відносяться обов'язкове тестування, карантин і в деяких випадках повне закриття кордонів, що негативно позначається на відновленні міжнародних поїздок. У той же час очікується, що поступове впровадження вакцини COVID-19 допоможе відновити довіру споживачів, сприятиме ослабленню обмежень на поїздки і поступової нормалізації поїздок [43].

Генеральний секретар ЮНВТО сказав: "Незважаючи на те, що багато чого було зроблено для забезпечення безпечних міжнародних поїздок, ми усвідомлюємо, що криза ще далека від завершення. Гармонізація, координація та цифровізація заходів щодо зниження ризику, пов'язаного з поїздками COVID-19, включаючи тестування, відстеження та сертифікати вакцинації, є найважливішою основою для сприяння безпечним поїздам і підготовки до відновлення туризму, як тільки дозволять умови." [43].

За 2019 рік туристична галузь України втратила 60 млрд. гривень через пандемію коронавірусу. Про це повідомила глава Держагентства розвитку туризму України Мар'яна Олесків в ході пресконференції «Оцінка впливу COVID-19 на готельну індустрію України» у середу, 20 січня, передає Інтерфакс-Україна [36].

Основний потік іноземних туристів до Чернівецької області у 2019 році надходив з таких 5 країн як Болгарія, Туреччина, Єгипет, Греція та Німеччина (див Діаграму 2). Найбільше туристів прибуло з Болгарії - 9,8 тисяч осіб. Друге місце посідає Туреччина з показником у 5,3 тисячі туристів за рік. Третє і четверте місця - у Єгипту та Греції з кількістю прибулих туристів 4,8 тис. та 1,2 тис. відповідно. Замикає п'ятірку лідерів Німеччина з 1 тисячею туристів за рік [22].

Діаграма 1. ТОП-5 країн, звідки прибувають туристи до Чернівецької області

Літом, на фоні світових карантинних обмежень, українці значно активніше подорожують своєю країною, порівняно з минулим роком. Це підтверджують експерти, туристичні оператори, а також компанії мобільного зв'язку, які реєструють надзвичайно велику кількість абонентів на українських курортах [30].

- Так, компанія "Vodafone Україна" повідомила, що цього літа на південних курортах України помітно зросла кількість абонентів порівняно з літом 2019 року:
- В Одеській, Миколаївській та Херсонській областях, згідно з ростом мобільного трафіку, зараз приблизно на 30% більше туристів, ніж в аналогічні дні минулого літа;
- На курорті Кирилівка (Запорізька область, Азовське море) мобільний трафік свідчить, що прибуло на 55% більше відпочивальників, ніж торік;
- У місті Бердянськ (Запорізька область, Азовське море) кількість курортників, ймовірно, зросла на 37% порівняно з аналогічними датами 2019 року;
- На азовських курортах підконтрольної Україні частини Донеччини людей помітно збільшилося на 100-170% [39].

В умовах пандемії за загальними підрахунками туристичні підприємства втрачають близько 70% прибутку, але за інформацією «Асоціації готельєрів України» приміська туристична зона втратила значно менше прибутку, або зовсім не втратила.

Тому для безпеки відпочинку та розміщення, при наявності карантинних обмежень слід рекомендувати заклади які знаходяться поза містом і облаштовані відповідно до всіх принципів карантинних обмежень та вважати їх безпечними тому що вони не знаходяться під тиском міської інфраструктури.

У зв'язку з пандемією коронавірусу, туристичні автобуси, які зазвичай мають вмещувати від 45 до 55 осіб, тепер оптимізовані для безпечної подорожі меншою кількістю пасажирів – приблизно 30 осіб замість звичайних 40. Такий захід спрямований на збереження соціальної дистанції між подорожуючими. Великі розміри автобусів дозволяють зберігати достатню відстань між пасажирами, а також надають можливість пересідати на вільні місця, якщо вони не зайняті, уникаючи контактів між особами [38].

Незважаючи на пандемію, основна структура турів залишається незмінною. Перед посадкою пасажирів вимірюється температура, а в автобусах доступні антисептики та маски для того, щоб туристи могли дотримуватися вимог безпеки під час поїздки. Незважаючи на ці заходи, в деяких випадках деякі учасники туру можуть не дотримуватися встановлених правил. Особливо це стосується ситуацій, коли група людей проводить тривалий час разом, що призводить до природньої взаємодії і спілкування. Хоча припускається, що всі учасники туру здорові, якщо який-небудь турист проявляє ознаки нездужання, йому може бути рекомендовано носити маску для захисту інших учасників туру від можливого ризику [33].

Система розміщення туристів в основному передбачає проживання у двомісних номерах. Однак, якщо когось цікавить одномісне розміщення, вони можуть доплатити за цю опцію.

Готелі активно впроваджують заходи безпеки, включаючи використання антисептиків, одноразового посуду, а також забезпечення набором масок у номерах. Системи прибирання та дезінфекції були вдосконалені для забезпечення безпеки гостей. Також відбулися зміни в правилах використання ліфтів, де визначена максимальна кількість осіб, яка може займати ліфт одночасно, для забезпечення додаткової безпеки [33].

Система харчування в турах "все включено" претерпіла зміни в контексті санітарних заходів. Тепер клієнти не можуть самостійно набирати їжу на шведському столі. Замість цього, фуршет розташований за прозорим склом, і працівники віддають те, що клієнт запитує. Хоча обмежень на розміри порцій чи асортимент не існує, за столом можуть сидіти до чотирьох осіб. Офіціанти працюють у масках, а в антисептиках є при вході в заклад харчування. Також вимагається, щоб всі гості залишали маски на вході та виході з ресторанів та кав'ярень [33].

3.2 Переміщені особи під час війни.

Туризм в Україні переживає важкі випробування, але експерти визначають м. Чернівці як одне з безпечних місць для відвідування. Станом на 2 травня 2022 р. у Чернівецькій області переселилися 100 589 осіб, включаючи 33 341 дитину. Ще близько 50 тисяч осіб готові прийняти на Буковині, повідомляє пресслужба обласної військадміністрації. З них 82 340 осіб зареєструвалися і отримали статус ВПО [24].

За станом на 2 лютого 2023 року у Єдиній інформаційній базі даних [23] про внутрішньо переміщених осіб на території Буковини зареєстровано 88,619 осіб. Розподіл включає сім'ї, дітей, осіб з інвалідністю, а також транзитних внутрішньо переміщених осіб та тих, які зареєстровані з 2014 року. Зазначено також, що на територіях громад проживає фактично 70,027 внутрішньо переміщених осіб. Це число включає осіб, які проживають у приватному секторі, інших закладах, а також у комунальних закладах системи освіти, охорони здоров'я та соціального захисту.

Інформація також надає висвітлення походження цих осіб, приділяючи увагу найбільшим групам з міст Київ, Харківської та Донецької областей. Зауважте, що від початку військової агресії російської федерації Чернівецька область прийняла 108,801 внутрішньо переміщених осіб, зокрема 36,006 дітей (див. Таблиця 8).

Таблиця 8. Статистика внутрішньо переміщених осіб на території Буковини

1. Загальна статистика за 2 лютого 2023 року:		
Категорія	Кількість	
Зареєстровано осіб	88,619	
Сім'ї	60,658	
Діти	28,645	
Особи з інвалідністю	3,349	
Зареєстровано з 2014 р.	2,402	
Транзитні особи	18,459	

2. Розподіл внутрішньо переміщених осіб за місцем проживання:		
Місце проживання	Кількість	Відсоток
Приватний сектор	62,522	89.2%
Інші заклади	3,502	5.0%
Комунальні заклади	4,003	5.8%

3. Походження внутрішньо переміщених осіб:		
Місце походження	Кількість	Відсоток
м. Київ	17,555	20%
Харківська область	14,502	16%
Донецька область	12,658	14%

У Чернівцях вимушених переселенців розміщують у різних місцях, таких як гуртожитки, готелі, спортзали шкіл, та навіть церкви. Готель "Черемош" взяв на себе прийом понад 100 людей, надаючи їм притулок та забезпечивши необхідні умови. Готель, який був неактивним протягом 15 років, відремонтовано, включаючи відновлення водопостачання, електропостачання, установку холодильників, мікрохвильових печей та пральних машин, а також облаштування душових. Це стало можливим для людей, які змогли вийти з міст, де тривають бойові дії [33].

Викладачі Чернівецького університету організували для дітей вимушених переселенців наукові пікніки, де знайомили малечу із основами різних професій.

Цей пікнік – можливість для дітей-переселенців та буковинської молоді не лише пізнати різні професії, а й емоційно розвантажитися та провести час із користю. Презентували дев'ять локацій, на кожній із яких працівники університету в інтерактивній формі знайомили малечу із різними професіями – від музиканта до фізика. Крім основних локацій під час заходу працювали ятки з безкоштовними солодощами та книгами, роботу яких організували благодійники [35].

Аніматори, спортсмени та зіркові гості розважали дітей-переселенців та їхніх батьків у Чернівцях. Для українців, що знайшли прихисток на Буковині, провели благодійний захід. Він зібрав більше сотні гостей. Малеча із захопленням дивилася бої роботів та автотрасові модельні перегони [9].

Враховуючи ці заходи, важливо підкреслити, що вони сприяють соціальній інтеграції та психологічній підтримці вимушених переселенців, надаючи їм можливість відчувати себе важливою частиною громади та забезпечуючи позитивний досвід в нових умовах. Вимушених переселенців умовно за заможністю можна поділити на 3 групи: з обмеженим бюджетом, відносно середнім бюджетом та великим бюджетом.

Значна частина переселенців, які проживають у Чернівецькій області відноситься до сектору споживання з низькою платоспроможністю, це сім'ї з обмеженим бюджетом, або і зовсім без грошей, за різними оцінками близько 10-30 тисяч отримують послуги проживання безкоштовно, селяться в гуртожитки до знайомих, тощо. Група з умовно середніми доходами винаймає житло в Чернівцях, або інших містах та селах Чернівецької області. Високий попит на житло суттєво підвищив вартість квартир та житлових будинків.

Також існує група заможних переселенців, які шукають багатокімнатні комфортні квартири, або формують попит на готельні послуги так званого бізнес класу, це суттєво збільшує наповненість готелів та відпочинкових комплексів приміської зони і не тільки, – рекреаційні комплекси Карпат і Придністров'я також підвищили свій статус на ринку послуг проживання. За деякими оцінками родини з середніми та великими доходами планували би виїзд закордон, проте через заборону виїзду представникам чоловічої статі їх родини залишаються в досить комфортних, як на нинішній час умовах Чернівців, або приміської зони.

3.3 Пропозиція екскурсійного туру.

На даний момент велика частина туристичних регіонів України обмежена в пропозиції рекреаційних та туристичних послуг, у зв'язку з війною, це вимагає розширення вмісту всього пакету туристичних послуг у відносно спокійній Чернівецькій області, до якої на даний момент вже прибуло більше ніж 100 тисяч вимушених переселенців. Тому до послуг проживання та відпочинку потрібно пропонувати інші можливі атрактивні пропозиції.

На мій погляд простими та результативними можуть бути послуги активного відпочинку та культурно-історичного спрямування, в першу чергу екскурс-тури. Тому в Чернівецькій області слід розробляти екскурсійні тури які зможуть зацікавити не тільки потенційних споживачів, але й зможуть використовуватись, як волонтерська допомога для психологічного розвантаження, адже Чернівецька область має для цього всі необхідні умови, тому в наступному підрозділі будуть розглянуті методичні підходи, що розроблені та пропонуються Королем О.Д. [14].

Екскурсійний тур – це вид туристичної подорожі, яка триває більше одного дня та включає екскурсійне обслуговування. Під час такого туру маршрут може охоплювати різні міста чи навіть країни, де учасники мають можливість досліджувати видатні пам'ятки та культурні атракції.

Окрім цього, екскурсійний тур включає в себе широкий спектр послуг, таких як розміщення, харчування, транспортне обслуговування, супровід гіда та інші зручності.

Розробка етапу екскурсійного туру розпочинається з прокладання маршруту, що включає важливий вибір дестинацій, з урахуванням різноманітних факторів. Один з ключових критеріїв - це наявність екскурсійних об'єктів та їхня пізнавальна цінність. Вибір місць повинен вражати та залишати невимірні враження у туристів.

Транспортна доступність дестинацій також враховується, оскільки зручний шлях сполучення грає важливу роль у плануванні туру. Рішення приймається на основі наявності розвиненої туристичної інфраструктури, яка забезпечить комфорт та зручність для учасників подорожі.

Після вибору дестинацій визначається оптимальний порядок їх відвідування. Важливо узгодити послідовність таким чином, щоб тур був логічним та зручним для учасників. Розробники туру також визначають, які місця будуть об'єктами екскурсій, а які - просто туристичними точками, де можна вільно насолоджуватися атмосферою та красою без детального огляду. Загалом, розробка маршруту екскурсійного туру – це складний процес, що вимагає балансу між різними факторами з метою створення захоплюючого та збалансованого досвіду для туристів. [14, с.95].

3.3.1 Методичні підходи до розробки маршруту та програми екскурсійного туру на прикладі Буковини.

Екскурсійні дестинації приваблюють туристів своїми культурними та історичними пам'ятками. Такі місця відвідуються протягом короткого періоду — від кількох годин до одного дня. У зв'язку з цим важливо, щоб ці об'єкти знаходились в екскурсійному радіусі від туристичної дестинації або були доступні шляхом короткого перельоту. Туристичні дестинації, де група перебуває кілька днів, вимагають розвинутої інфраструктури,

зокрема, наявності готельно-ресторанних підприємств. Тут також можуть організуватися додаткові екскурсії. При розробці маршруту ключовим завданням є ефективне використання часу для максимізації інформаційно-пізнавального досвіду, мінімізуючи періоди переміщень та максимізуючи час, проведений в цікавих місцях, зменшуючи період часу, витрачений на транспортні переїзди.

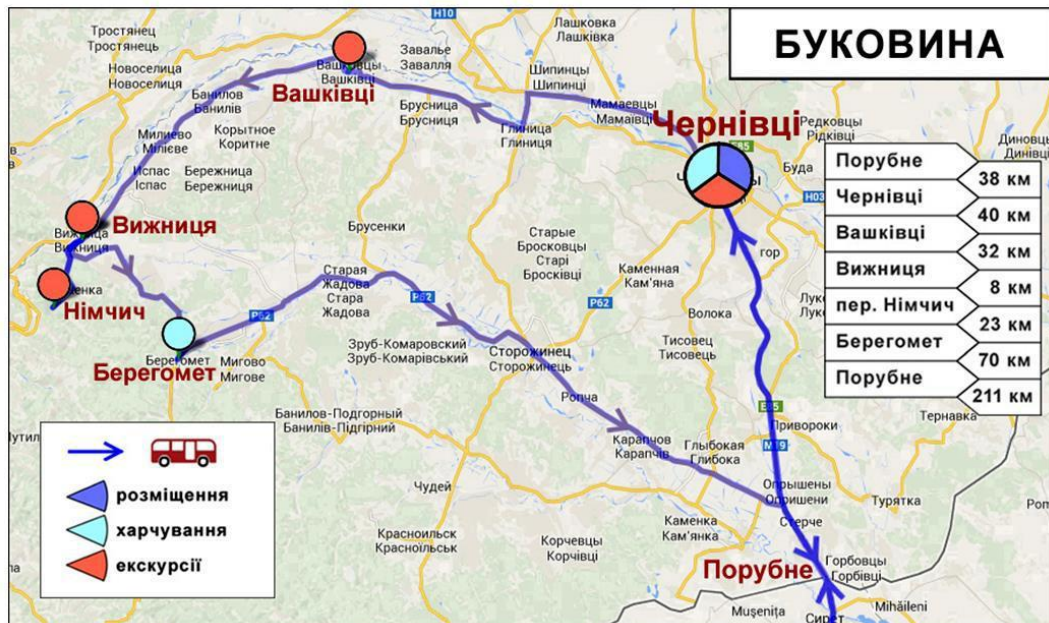

Рисунок. 4. Ділянка пізнавального маршруту міжнародного туру Буковиною [14].

Маршрут туру представляється у вигляді картосхеми, де умовною лінією відображається шлях туристичної групи.

На схемі вказується напрямок та вид транспорту (наприклад, автобус), яким здійснюється пересування. Цей маршрут проходить через різні туристичні дестинації, які позначаються на карті відповідними пунсонами. Усередині кожного пунсону можуть бути різнокольорові сектори, що позначають основні послуги, доступні у кожному місці призначення. Також на схемі можуть бути вказані проміжні відстані та навіть швидкість руху автобуса на окремих ділянках маршруту.

Прикладом може слугувати ділянка маршруту міжнародного туру Буковиною: Порубне → Чернівці → Вашківці → Вижниця → пер. Німчич → Берегомет → Порубне. Він розрахований на туристів із Румунії та може розглядатись як окремий вікенд-тур або українська ділянка транскордонного маршруту Чернівецькою областю та Сучавським повітом (див. рис. 4) [14, с.95-99].

Програмне забезпечення туру.

Продовження концептуальної програми – це вже детально розроблений графік подій, розподілений по днях і годинах. При цьому враховуються графіки роботи відвідуваних об'єктів, трансфери, часи їжі та інші деталі. Такий підхід дозволяє максимально оптимізувати витрати часу та забезпечити комфорт для туристів. Нижче наведено кілька важливих аспектів розробки програми туру:

1. Розміщення та Харчування:

- Деталізація розміщення, враховуючи розрахункову годину готелю та нормативи часу на поселення та виселення.
- Розробка розкладу харчування, визначення місць для сніданків, обідів та вечерь.

2. Транспортне Обслуговування:

- Розклад переїздів, урахування екскурсійний радіус та необхідність зменшення тривалості дорожніх переїздів.

3. Екскурсії:

- Розподіл екскурсій по днях, з визначенням тривалості та графіка проведення.
- Планування перерв між екскурсіями та обідами.

4. Інші Заходи:

- Включення в програму додаткових заходів, пов'язаних із дозвіллям, та їх розміщення в розкладі туру.

5. **Транзитні Екскурсії:**

- Організація транзитних екскурсій для зменшення тривалості переїздів та збільшення інтересу туристів.

6. **Концептуальна Програма та Розробка:**

- Узгодження концептуальної програми з туроператором та гідами.
- Деталізація заходів, враховуючи реальні графіки та локації.

7. **Варіативна Частина Програми:**

- Чітке визначення заходів, що є додатковими та пропонуються за додаткову плату.

8. **Узгодження та Перегляд:**

- Перевірка та узгодження всіх деталей програми з усіма зацікавленими сторонами.
- Забезпечення можливості адаптації графіка під конкретні умови.

Ретельна розробка програми туру дозволяє забезпечити оптимальний режим для туристів, зробити подорож приємною та насиченою враженнями.

Наприклад, для дводенного вікенд-туру Північною Буковиною, маршрут якого розглядався раніше, концептуальна програма виглядатиме так:

→ розміщення в 2-місних номерах готелю туристського класу (««««»); → харчування в ресторані готелю та на маршруті – напівпансіон (НВ); → перевезення на маршруті туристичним автобусом (55 місць); → трансфер автобусом по Чернівцях (за необхідності); → супровід гіда зі знанням мови (румунської); → екскурсії (румунською мовою):

- 1) Чернівці – оглядова по місту (пішохідна);
- 2) Чернівці – Резиденція митрополитів (пішохідна);
- 3) Вашківці – монастир Св. Анни (заміська автобусна);
- 4) Вижниця – оглядова з відвідуванням музею коледжу прикладного мистецтва (заміська автобусно-пішохідна);
- 5) Буковинські Карпати – перевал Німчич (заміська автобусно-пішохідна);

→ додаткові заходи – перегляд вистави театр-кафе «Голос» «Українські пісенні старожитності».

Після узгодження концептуальної програми розробляється програма обслуговування туристів з деталізацією всіх щоденних заходів і конкретними локаціями (див. табл. 2) [14, с.100-104].

Таблиця. 2.

Програма пізнавального туру Буковиною [14].

I день – субота		II день – неділя	
12:00	Прибуття автобусом до Чернівців, поселення в готелі «Буковина».	8:00-	Сніданок у ресторані
13:00-	Обід у ресторані готелю.	9:00	готелю та виселення.
14:00		9:00-	Автобусна екскурсія до
14:00-	Оглядова пішоходна	11:00	Вашківців (монастир Святої Анни).
17:00	екскурсія Чернівцями.	11:00-	Автобусно-пішоходна
17:00-	Екскурсія Резиденцією	12:30	екскурсія до Вижниці (історичний центр і музей коледжу прикладного мистецтва).
17:45	буковинських митрополитів.	12:30-	Автобусно-пішоходна
17:45-	Вільний час у старому	14:30	екскурсія до Буковинських Карпат (перевал Німчич).
19:00	місті.	14:30	Переїзд до Берегомета та обід у ресторані «Стіжок».
19:00	Вечеря в театр-кафе «Голос» з переглядом музичної вистави «Українські пісенні старожитності».	16:00	Від'їзд автобусом до Румунії.

3.3.2 Екскурсійний тур, як варіант споживання представниками переселенців у Чернівецькій області.

"Тур вихідного дня по Чернівецькій області" визначається як оптимальний формат для активного відпочинку туристів у літній період 2024 року (див. табл. 3,4, рис. 7). Цей тур спрямований на надання можливості відвідати цікаві місця області, використовуючи оптимальні маршрути та забезпечуючи різноманітні варіанти відпочинку для туристів.

"Тур по західно-українських містах" розглядається як ідеальний формат для відпочинку переселенців, оскільки ця подорож дозволяє їм зануритися у історію старовинних українських територій (див. табл. 5,6, рис. 8). Відвідуючи західні міста, туристи мають можливість поглибленого огляду культурної спадщини та долучення до багатой історії цих місць.

"Відкрий для себе Буковину: Цікава Подорож" – це справжня пригода для захоплюючого, цікавого відпочинку та вивчення Чернівецької області для молодших туристів. Тур має на меті надати дітям унікальний досвід відвідування захоплюючих місць, використовуючи оптимальні маршрути та забезпечуючи в програмі відпочинку: реконструкцію історичних подій, історичні пам'ятки та об'єкти, природні атракції, участь у захоплюючих заходах під час подорожі (див. табл. 9,10, рис. 9).

Запропоновані ідеї екскурсійних турів націлені на вимушених переселенців, а також можуть бути запропоновані місцевим жителям області та міста Чернівці. Це сприяє залученню різних груп населення до відкриття та вивчення унікальних культурних та історичних аспектів рідного краю.

«Тур вихідного дня по Чернівецькій області»

Таблиця 3.

Основні показники	
Протяжність маршруту	239,7 км.
Тривалість	2 дні/1 ніч.
Кількість туристів у групі	40 макс.
Маршрут	
Чернівці → 19,7 км. → Сонячна долина → 54,5 км. → Хотинська фортеця → 58,5 км. → яхт-клуб «МАЯК» → 107 км. → Чернівці.	

Програма обслуговування «Тур вихідного дня по Чернівецькій області»

Таблиця 4.

Дні	Графік екскурс-туру
1	2
1-й день:	<p>11⁰⁰ – 11³⁰ – Зустріч з гідом на Соборній площі, м. Чернівці. 11³⁰ – 13⁰⁰ – Пішохідна екскурсія по м. Чернівці. 13⁰⁰ – 13³⁰ – Переїзд в ТРГК «Сонячна Долина» 13³⁰ – 14⁰⁰ – Розміщення в готелі комплексу. 14⁰⁰ – 15⁰⁰ – Обід у ресторані. 15⁰⁰ – 20⁰⁰ – Відпочинок на пляжі. 20⁰⁰ – 21⁰⁰ – Вечеря у ресторані.</p>
2-й день:	<p>08⁰⁰ – 09³⁰ – Сніданок. Виселення з готелю 09³⁰ – 11⁰⁰ – Переїзд до м. Хотин. 11⁰⁰ – 12³⁰ – Екскурсія в Хотинській фортеці. 12³⁰ – 14⁰⁰ – Переїзд в яхт-клуб «МАЯК», с. Дністрівка. 14⁰⁰ – 15⁰⁰ – Пікнік на території яхт-клубу «МАЯК». 15⁰⁰ – 19⁰⁰ – Відпочинок на яхті. 19⁰⁰ – 20⁰⁰ – Вечеря в ресторані яхт-клубу. 20⁰⁰ – 22³⁰ – Трансфер автобусом до м. Чернівці.</p>

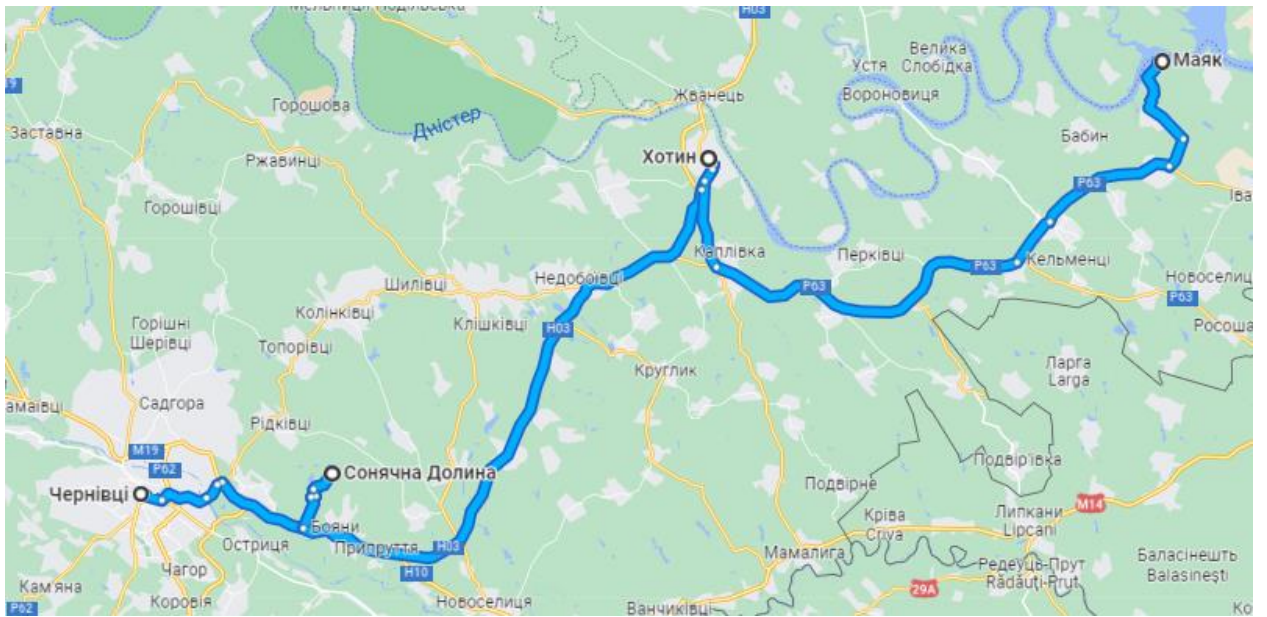

Рисунок 7. Картохема туристичного маршруту
«Тур вихідного дня по Чернівецькій області»

Умовні позначення:

- – Автомобільний шлях.
- – Місця дестинації.

«Тур по західно-українських містах»

Таблиця 5.

Основні показники	
Протяжність маршруту	540,2 км.
Тривалість	5 днів/4 ночі
Кількість туристів у групі	40 макс.
Маршрут	
Чернівці → 76,6 км. → Коломия → 60,5 км. → Івано-Франківськ → 133 км. → Львів → 270,1 км. → Чернівці.	

Програма обслуговування «Тур по західно-українських містах»

Таблиця 6.

Дні	Графік екскурс-туру
1	2
1-й день:	<p>10⁰⁰ – 10³⁰ – Зустріч з гідом на Соборній площі, м. Чернівці. 10³⁰ – 13³⁰ – Пішохідна екскурсія по м. Чернівці. 13³⁰ – 14³⁰ – Обід. 14³⁰ – 15³⁰ – Екскурсія до Чернівецького національного університету. 15³⁰ – 16⁰⁰ – Вільний час. 16⁰⁰ – 17⁰⁰ – Відвідування краєзнавчого музею. 17⁰⁰ – 18⁰⁰ – Прогулянка по пішохідній вул. О. Кобилянської. 18⁰⁰ – 19⁰⁰ – Вільний час. 19⁰⁰ – 20³⁰ – Поселення у готелі «Буковина». Вечеря.</p>
2-й день:	<p>08⁰⁰ – 09³⁰ – Сніданок. Виселення з готелю. 09³⁰ – 11⁰⁰ – Переїзд до міста Коломия. 11⁰⁰ – 12⁰⁰ – Екскурсія музеєм «Писанка». 12⁰⁰ – 13⁰⁰ – Екскурсія у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття 13⁰⁰ – 14⁰⁰ – Вільний час. 14⁰⁰ – 15⁰⁰ – Обід. 15⁰⁰ – 16³⁰ – Переїзд до Івано-Франківська. 16³⁰ – 17³⁰ – Екскурсія по фортечній галереї «Бастіон». 17³⁰ – 18⁰⁰ – Вільний час. 18⁰⁰-19³⁰ – Розміщення в готелі. Вечеря.</p>
3-й день:	<p>08⁰⁰ – 09³⁰ – Сніданок. Виселення з готелю. 09³⁰ – 10³⁰ – Мандрівка вулицею Тринітарською. 10³⁰ – 12⁰⁰ – Сакральна екскурсія в палаці Потоцьких. 12⁰⁰ – 13⁰⁰ – Вільний час. 13⁰⁰ – 14⁰⁰ – Обід. 14⁰⁰ – 16³⁰ – Переїзд до м. Львів. 16³⁰ – 18⁰⁰ – Оглядова автобусна екскурсія «Давніми передмістями Львова». 18⁰⁰ – 18³⁰ – Поселення у готелі «Цісар». 18³⁰ – 19³⁰ – Вечеря в готелі.</p>
4-й день:	<p>08⁰⁰ – 9³⁰ – Сніданок в готелі. 9⁰⁰ – 10³⁰ – Пішохідна оглядова екскурсія по м. Львів. 10³⁰ – 13³⁰ – Відпочинок в аквапарку. 13³⁰ – 14³⁰ – Обід в готелі. 14³⁰ – 16⁰⁰ – Екскурсія в музеї народної архітектури «Шевченківський Гай». 16⁰⁰ – 17⁰⁰ – Вільний час. 17⁰⁰ – 18⁰⁰ – Екскурсія «Вулицями вечірнього Львова». 18⁰⁰ – 19⁰⁰ – Вечеря у готелі.</p>
5-й день:	<p>08⁰⁰ – 9³⁰ – Сніданок. Виселення з готелю. 09³⁰ – 10⁰⁰ – Обмін враженнями. 10⁰⁰ – Від'їзд до м. Чернівці.</p>

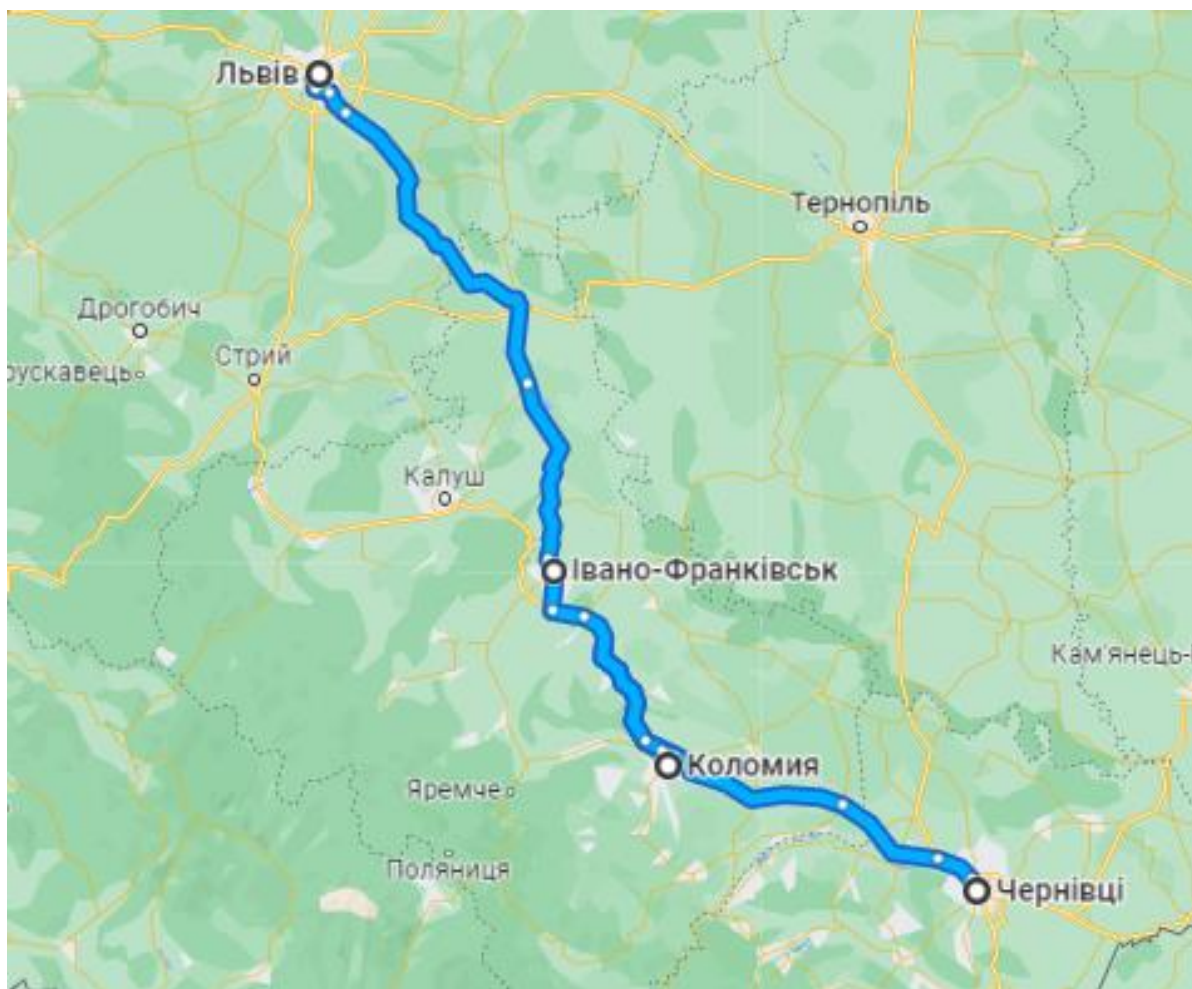

Рисунок 8. Картосхема туристичного маршруту
«Тур по західно-українських містах»

Умовні позначення:

- – Автомобільний шлях.
- – Місця дестинації.

«Відкрий для себе Буковину: Цікава Подорож»

Таблиця 9.

Основні показники	
Протяжність маршруту	170 км.
Тривалість	1 день.
Кількість туристів у групі	40 макс.
Маршрут	
м. Чернівці → 30 км. → м. Новоселиця → 35 км. → с. Подвірне → 40 км. → м. Хотин → 65 км. → м. Чернівці.	

Програма обслуговування «Відкрий для себе Буковину: Цікава
Подорож»

Таблиця 10.

Дні	Графік екскурс-туру
1	2
1-й день:	<p>09⁰⁰ – 09³⁰ – Зустріч з гідом на Соборній площі, м. Чернівці. 09³⁰ – 11⁰⁰ – Автобусна-історична екскурсія. 11⁰⁰ – 12⁰⁰ – Зупинка м. Новоселиця, екскурсія до музею історії Новоселицького ліцею. 12⁰⁰ – 12³⁰ – Обід у ресторані «Американо». 12³⁰ – 13⁰⁰ – Переїзд до с. Подвірне. 13⁰⁰ – 14³⁰ – Екскурсія до печери Попелюшка. 14³⁰ – 15³⁰ – Переїзд до м. Хотин. 15⁰⁰ – 17⁰⁰ – Екскурсія до Хотинської фортеці. 17⁰⁰ – 18³⁰ – Трансфер автобусом до м. Чернівці.</p>

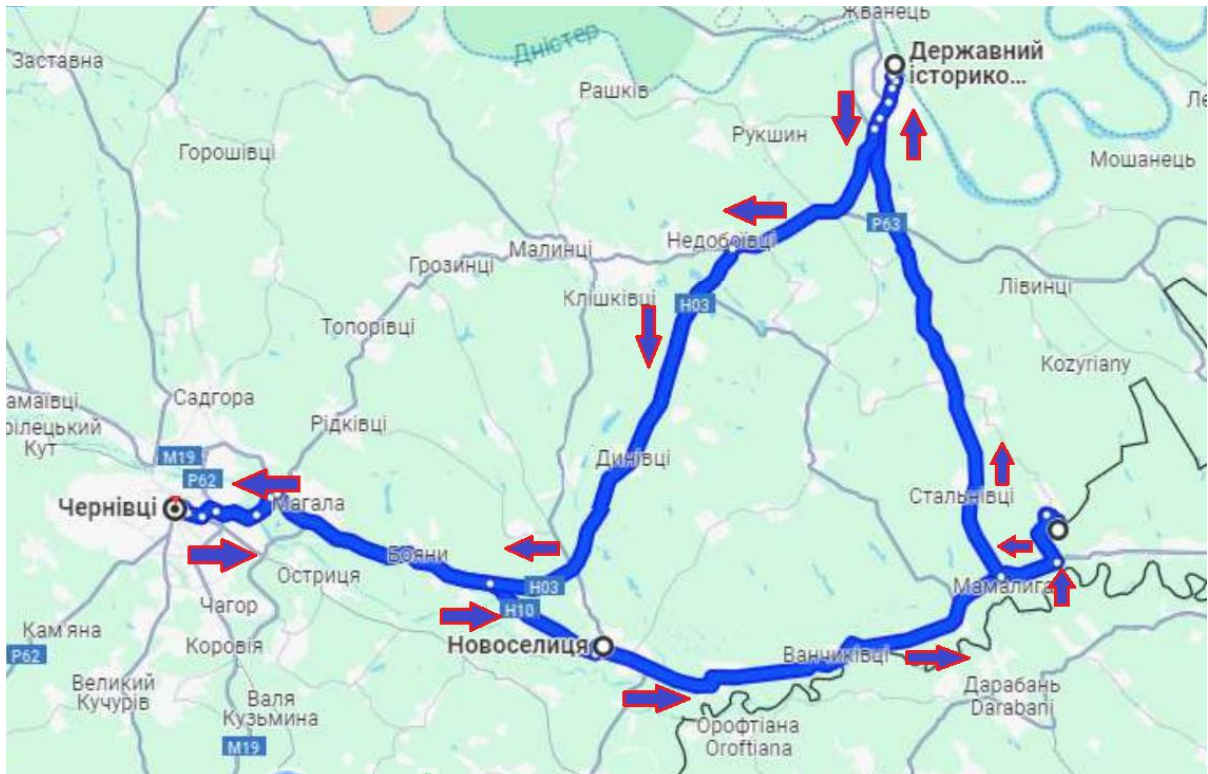

Рисунок 9. Картохема туристичного маршруту
«Тур по західно-українських містах»

Умовні позначення:

- – Автомобільний шлях.
- – Місця дестинації.

ВИСНОВКИ

1. Серед найбільш поширених послуг сфери обслуговування, які дають значний прибуток, є туризм. На міжнародному ринку послуг він посідає друге місце за обсягом грошових надходжень після торгівлі товарами.

2. Територія Чернівецької області має перспективи в розвитку туризму, адже область, багата на природні об'єкти, архітектурні пам'ятки, історичні події, та являє собою рекреаційний регіон багатопрофільного літнього і зимового, масового пізнавально-оздоровчого відпочинку.

3. Суттєве гальмування туристичного бізнесу в межах Чернівецької області, особливо в порівнянні з іншими областями карпатського регіону пов'язане на наш погляд з низьким рівнем систем транспортного, та залізничного сполучення у порівнянні із сусідами – конкурентами. Додатковим недоліком є відсутність розвиненого місцевого бренду та відносно низький розвиток зеленого туризму.

4. Сучасні дослідження відмічають недосконалу систему статистичної звітності. Більшість статистичних даних в галузі туризму обласиті є малоактуальними і не дають повноцінно оцінити сучасний стан туризму. Проте позитивним моментом є те що в області розроблена і діє «Комплексна програма розвитку туризму в Чернівецькій області на 2021 – 2023 роки».

5. Останні кілька років під впливом форс-мажорних чинників, коронавірусної хвороби та війни туризм в Україні зазнає серйозних випробувань, різко змінилися чи погіршилися умови на ринку туристичних послуг. Попри це, фахівці називають Чернівці одним з безпечних міст для відвідування, Чернівецька область прихистила вже більше ніж 100 тисяч вимушених переселенців з різних регіонів України. Екскурсії по Чернівцях стали популярні в міжсезоння.

6. У період стресових ситуацій, важливим засобом емоційного розвантаження та відпочинку для різних верств населення вважаються спеціально розроблені туристичні програми, такі як: «Тур вихідного дня по Чернівецькій області» та «Тур по західно-українських містах», «Відкрий для себе Буковину: Цікава Подорож» Активний відпочинок може сприяти поліпшенню психічного стану та підвищенню продуктивності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: Методологія та методики аналізу, термінологія, районування : [монографія] / Бейдик О.О. – К. : КНУ, 2001. – 397 с.
2. Відпочинок у Вижниці [Електронний ресурс] // Найкращі місця відпочинку в Україні – Режим доступу до ресурсу: <http://ezdimsami.com.ua/uk/vidpochinok-v-chernivetskiy-oblasti/vizhnitsa.html>.
3. Відпочинок у селі Вороновиця на Дністрі [Електронний ресурс] // Відпочиноу у селі. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://meridian.cv.ua/uk/>.
4. Геренчук К.І. Природа Чернівецької області / за ред. К.І. Геренчука. – Львів : Вища школа, 1978. – 158 с.
5. Гулич О.І. Рекреаційний потенціал Українських Карпат та сучасний стан його освоєння / Гулич О.І. Інститут регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2004. – 56 с.
6. Державний історико-архітектурний заповідник "ХОТИНСЬКА ФОРТЕЦЯ" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.karpaty.info/ua/uk/ch/sr/khotyn/museums/fortress/>. (15)
7. Докієн О. Де у Чернівецькій області можна відпочити біля водойм [Електронний ресурс] / О. Докієн, А. Вишневська // Шпальта. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://shpalta.media/2018/06/08/%D0%B4%D0%B5-%D1%83-%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BF%D0%BE/>.

8. Жупанський Я.І. Географія Чернівецької області : навч. посіб. / за ред. Жупанського Я.І. – Чернівці : Рута, 1993. – 192 с.
9. Ігри, роботи та спорт: у Чернівцях розважали дітей переселенців [Електронний ресурс] // Новини. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/igri-roboti-ta-sport-u-chernivcyah-rozvazhali-ditey-pereselenciv-foto-83910>.\
10. Іванунік В. О. Атрактивність рекреаційно-туристичних територій / В. О. Іванунік, В. Г. Явкін. – Чернівці, 2012. – 248 с.
11. Карпати. Гірськолижно-туристичний комплекс Мигово, с.Мигово [Електронний ресурс] // Відпочинок у горах – Режим доступу до ресурсу: http://monolittour.lviv.ua/katalog_1/migovo_166/migovo_-_gtk_215/1/.
12. Концепція розвитку готельного господарства в місті Чернівцях (на 2009-2013 роки). // Чернівецька обласна державна адміністрація. – 12с.
13. Коржилов Л. І. Туризм в Україні. Класифікація та види [Електронний ресурс] / Л. І. Коржилов // Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3345>.
14. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: навчально-метод. посібник. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 144 с.
15. Король О. Д. Буковинські Карпати [Електронний ресурс] / О. Д. Король // Путівник по місту Чернівці – Режим доступу до ресурсу: http://www.trip.cv.ua/karpaty_ukr.php.
16. Король О. Д. Регіональний аналіз розвитку туризму в Чернівецькій області / О. Д. Король. // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Географія. – 2017. – № 1. – 109 с.
17. Лапшин Ф.В. Хімія мінеральних вод Українських Карпат : дис. докт. хім. наук / Лапшин Федір Василевич. – Чернівці, 1987. – 315 с.

- 18.** Ліпінський В. М. Клімат України / В. М. Ліпінський. – К: Раєвського, 2003. – 343 с.
- 19.** Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти), 2-е вид. перероб. та доп : навч. посіб. [Текст] / О.О. Любіцева. – К.: “Альтепрес”, 2003. - 436 с.
- 20.** Максимюк О. Круїз Дністром. На Буковині відкрили новий туристичний маршрут. Репортаж [Електронний ресурс] / Ольга Максимюк // Репортаж. – 2019. – Режим доступу до ресурса: <https://shpalta.media/2019/06/11/kru%D1%96z-dnistrom-na-bukovini-vidkrili-novij-turistichnij-marshrut-reportazh/>.
- 21.** Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика. Навч. пос. / Мальська М. П., Худо В. В. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
- 22.** Міграційний рух населення України [Електронний ресурс] // Держстат України. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ds.htm.
- 23.** На Буковині наразі зареєстровано майже 90 тисяч внутрішньо переміщених осіб [Електронний ресурс] // Новини Буковини. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://bukoda.gov.ua/news/na-bukovyni-narazi-zareiestrovano-maizhe-90-tysiach-vnutrishno-peremishchenykh-osib>.
- 24.** На Буковині поселили вже понад 100 тисяч переселенців [Електронний ресурс] // Новини Шпальта. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://shpalta.media/2022/05/02/na-bukovini-poselili-vzhe-ponad-100-tisyach-pereselenciv/>.
- 25.** На території Чернівецької області протікає 4 240 річок [Електронний ресурс] // Новини Буковини. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://bukoda.gov.ua/news/na-teritoriyi-cherniveckoyi-oblasti-protikaye-4-240-richok>

26. Олійник В. 10 причин провести вікенд на Буковині [Електронний ресурс] / Віталій Олійник // Туризм Укрінформ. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/3070883-10-pricin-provesti- vikend-na-bukovini.html>.

27. Приватна садиба «ЧАЙКА НА ДНІСТРІ» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://www.karpaty.info/ua/uk/ch/sr/neporotove/hotels/chayka.na.dnistri /](https://www.karpaty.info/ua/uk/ch/sr/neporotove/hotels/chayka.na.dnistri/).

28. Середін В. І. Ліс – база відпочинку / В. І. Середін, В. І. Парпан. – Ужгород: Карпати, 1988. – 108 с.

29. Скутар Т. Д. Історико-культурні туристичні ресурси як основа розвитку пізнавального туризму в Чернівецькій області [Електронний ресурс] / Т. Д. Скутар // Буковинський вісник державної служби та місцевого самоврядування. – 2006. – Режим доступу до ресурсу: <http://buk-visnyk.cv.ua/naukova-dumka/727/>.

30. Солонина Є. Внутрішній туризм в Україні – на підйомі через COVID-19. Чи надовго? [Електронний ресурс] / Євген Солонина // Економіка. – 2020. – Режим доступу до ресурса: <https://www.radiosvoboda.org/a/vnytrishniy-turyzm-v-ukraini-covid19/30726545.html>.

31. Туризм в Україні [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <https://nto.ua/>.

32. Туризм та відпочинок у Чернівецькій області у 2019 році. // Головне управління статистики у Чернівецькій області. – 2020. – 76 с.

33. "Просто втікали від війни". Як переселенці живуть у готелі Чернівців, який не працював 15 років [Електронний ресурс] // Суспільне. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.suspilne.media/218574-prosto- vtikali-vid-vijni-ak-pereselenci-zivut-u-goteli-cernivciv-akij-ne-pracuvav-15-rokiv>.

34. Фернюк М. Відпочинок на Дністрі 2020: куди можна поїхати рибалити, купатися і засмагати? [Електронний ресурс] / Марія Фернюк // Новини. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://molbuk.ua/news/203175-vidpochynok-na-dnistri-2020-kudy-mozhna-poyikhaty-rybalyty-kupatysya-i-zasmagaty.html>.

35. У Чернівцях для дітей вимушених переселенців організували наукові пікніки [Електронний ресурс] // Новини Укрінформ. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3453331-u-chernivciah-dla-ditej-vimusenih-pereselenciv-organizuvali-naukovi-pikniki.html>.

36. Український туризм через пандемію втратив близько 60 мільярдів [Електронний ресурс] // Суспільство Слово і Діло. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slovoidilo.ua/2021/01/20/novyna/suspilstvo/ukrayinskyj-turyzm-cherez-pandemiyu-vtratyv-60-milyardiv>.

37. Чернівецька область [Електронний ресурс] // Booking. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://booking.com>.

38. Чиж Д. Безпечні автобусні тури під час пандемії: поради турагентів і туристів [Електронний ресурс] / Дар'я Чиж // Лайфхаки для туру. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://studway.com.ua/bezpechni-avtobusni-turi/>.

39. Число туристів на курортах Одеської, Миколаївської та Херсонської областей зросло на 30% - "Vodafone Україна" [Електронний ресурс] // Телеком Інтерфакс. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://interfax.com.ua/news/telecom/673327.html>.

40. Що подивитись в Чернівцях? Добірка цікавих місць. [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://vidviday.ua/blog/shho-podyvytys-v-chernivtsyah-dobirka-tsikavyh-mists/>.

41. Шкурідін О. 5 причин, чому у Чернівецькій області не більше туристів [Електронний ресурс] / Олександр Шкурідін. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://shpalta.media/2020/08/04/5-prichin-chomu-u-cherniveckij-oblasti-ne-bilshaye-turistiv/>.

42. 2020: A year in review [Електронний ресурс] // UNWTO. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unwto.org/covid-19-and-tourism-2020>.

43. 2020: Worst year in tourism history with 1 billion fewer international arrivals [Електронний ресурс] // UNWTO. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unwto.org/news/2020-worst-year-in-tourism-history-with-1-billion-fewer-international-arrivals>.

ДОДАТКИ

Пропозиції послуг проживання та додаткових розваг в чернівецькій приміській зоні відпочинку.

1. Вартість: будні дні – 200 грн дорослий, 150 грн дитячий, вихідні: 300 – дорослий, 150 – дитячий, завдаток – 150 грн, після 17:00 год. – знижка 50%, дітям, ростом до 1 метра – безкоштовно. У вартість послуги входить шезлонг, оренда рушника – 50 грн., купання в озері безкоштовне. Розміщення в готелі на 1 день від 600 до 1600 грн. Адреса: Сторожинецький район, с. Кам'яна. Відстань від Чернівців – 11 км. Дістатися можна маршруткою Чернівці –Сторожинець.

2. Вартість: будні дні: 200 грн – дорослий, діти від 5-и до 12 років – 100 грн., вихідні: 300 грн дорослий, діти від 5-и до 12 років – 150 грн, діти до 5-и років – безкоштовно, 30 грн – рушник, оренда лежачка входить у суму плати за басейн. Для осіб, які проживають у готелі «FORTEZZA» та котеджах «Villa del Sole», басейн – 100 грн. Розміщення в готелі на 1 день від 700 до 1900 грн. Відстань від Чернівців: 19 км. Можна доїхати маршруткою «Чернівці –Новоселиця», а від траси до комплексу – своїм ходом. Адреса: Чернівецька область, Новоселицький район, село Бояни.

3. Вартість: у будні: для дорослого – 250 грн, дітям до 14 років – 50% від вартості, дітям, ростом до 1 м – безкоштовно. Після 17:00 год. для дорослого – 100 грн, для дітей до 14 років – 50% від вартості. У вихідні: для дорослого – 350 грн, дітям до 14 років – 50% від вартості, дітям ростом до 1 м – безкоштовно. Після 17:00 год. для дорослого – 200 грн, для дітей до 14 років – 50% від вартості. У вартість входить рушник, шезлонг, безкоштовне користування фінською і турецькою саунами, користування душем та туалетом. Розміщення в готелі на 1 день від 550 до 5000 грн. Відстань від Чернівців: 22 км. Можна доїхати автобусами, що їдуть через Тарашани. Адреса: Глибоцький район, село Тарашани, вул. Валякузьминська, 6.

4. Вартість розміщення в готелі на 1 день від 850 до 2800 грн. Відстань від Чернівців: 19 км. Адреса: Чернівецька обл., Кіцманський район, с. Шипинці.

5. Вартість: надувний човен 50 грн. за годину, катамаран двомісний 50 грн. за годину, велосипед 50 грн. за годину, сауна, ціна 350 грн/год. (місткість 6 осіб), кожна наступна година - 50 грн. Розміщення в готелі на 1 день 750 грн.

6. Вартість: повний пансіон (триразове харчування) — 400 грн з особи, сніданок — 90 грн, обід — 170 грн, вечеря — 140 грн. Прокат човнів — 50 грн за 30 хв, катамаранів — 60 грн за 30 хв. Розміщення в готелі на 1 день від 850 до 2500 грн.

7. Вартість розміщення в готелі за 1 день від 800 до 6400 грн.

8. Вартість вхідних квитків: дорослий — 40 грн, студентський — 20 грн, дитячий — 20 грн. Вартість екскурсії: 200 грн.

9. Вартість: прогулянковий катер коштує 2000 гривень за годину +500 гривень – година простою. Є човен на чотири особи, вартість оренди – 1500 гривень за годину. Яхта на шість осіб (великий швидкісний катер) коштує 300 доларів за годину». Ціна розміщення в готелі яхт-клубу «Маяк» на 1 день від 850 до 5550 грн.

Пропозиції послуг гостинності в Чернівецькій області
(на 9 квітня 2022 року)

Таблиця. 1

№	Назва готелю	Розташування	Кількість зірок	Оцінка 1-10 (відгуки)	Ціни від (грн.)
1	2	3	4	5	6
1	Central Magnat Cinema	вул. О. Колбилянської 36, Чернівці	4	8,5	780
2	Apарт hotel “На Трояндовій”	вул. Трояндова 4, Чернівці	Без зірок	9,8	1540
3	City Club European	вул. Івасюка 4, Чернівці	3	8,6	600
4	Панський двір	вул. Головна 68, Чернівці	Без зірок	9,1	1000
5	Chernivtsi Apartments	вул. Татарбунарська 42Д, Чернівці	Без зірок	9,1	650
6	Rivoli Hotel	вул. Незалежності 2, с. Чагор	Без зірок	9,4	1050
7	Magnat Lux	вул. Шептицького 6, Чернівці	4	8,2	585
8	Coin Apartments & Poshtel	вул. Головна 119, Чернівці	Без зірок	9,2	379
9	AllureInn	пл. Центральна 6, Чернівці	4	9,4	1600
10	George Park	вул. Валя Кузмінська 6, Тарашани	3	9,4	1300
11	ArT Hotel	вул. Каспрука 9, Чернівці	Без зірок	8,2	480
12	Карпати Мигово	вул. Буковинська 23, Мигове	Без зірок	9,1	2400
13	Оазис	вул. Руська, 289, Чернівці	Без зірок	8,2	400
14	Chalet	вул. Лесі Українки 21Е, Шипинці	Без зірок	9,3	850
15	Норіс	вул. Гірськолижна, 1, Мигове	Без зірок	8,7	800
16	Калина	вул. Хмельницька 54а, Чернівці	4	7,8	341
17	Idylia Grand Villas	вул. Буковинська, Мигове	Без зірок	9,7	1500
18	Cosy House	вул. Підгірна 17, Берегомет	Без зірок	9,9	850
19	Yard Hostel & Coffee	вул. О. Колбилянської 10, Чернівці	Без зірок	9,6	629
20	Долина Миколая	вул. Лісова 4, Мигове	Без зірок	9,5	1600
21	RIVERIA	вул. Гірська 2Б, с. Лекечі	Без зірок	9,5	2100
22	Apartment downtown Chernivtsi	вул. Горького 4, Чернівці	Без зірок	8,9	630
23	Chalet Flery	вул. Буковинська 120а, Мигове	Без зірок	9,2	3000
24	Орлине Гніздо	вул. Церковна, заказник Цецено, Чернівці	Без зірок	7,9	650
25	Чернівці Арбат	вул. Сторожинецька 82, Чернівці	Без зірок	7,9	700
26	Квартира у самому центрі WI-FI	вул. Челюскінців, 12 кв. 9, Чернівці	Без зірок	9,6	680
27	Комфортний котедж в Мигово	вул. Буковинська 98А, Мигове	Без зірок	9,0	2730
28	Edelweiss Carpathians Migovo	вул. Гомолужна 2, Мигове	Без зірок	8,3	800
29	Еко-курорту Хутір Тихий	вул. Головна, 449, с. Сергії	3	9,4	5700
30	Алеанда	Урочище ГУЧ 3, Чернівці	4	9,3	980

1	2	3	4	5	6
31	Турист	вул. Героїв Майдану 184, Чернівці	3	6,5	390
32	Georg Palace	вул. Івана Богуна 24, Чернівці	3	9,0	900
33	Forest House	вул. Буковинська 198, Мигове	Без зірок	9,2	4500
34	Котедж Лелека у Вижниці	вул. Садова, Вижниця	Без зірок	9,9	660
35	Туристичний комплекс Стіжок	вул. Ольги Кобилянської 1, Берегомет	Без зірок	8,7	500
36	Аpartament 7 Chernivtsi	вул. Садова 4, Чернівці	Без зірок	9,4	1150
37	Вілла На узліссі	вул. Буковинська 1316, Мигове	Без зірок	8,1	2500
38	Chalet Мlуп	вул. Буковинська 92, Мигове	Без зірок	8,4	3960
39	Туристичний комплекс «Арніка»	вул. Корнейчука ба, Мигове	3	8,8	1300
40	Villa Med'OK	вул. Н. Яремчука 9Г, Вижниця	Без зірок	9,6	600
41	ГРК "Валерія"	вул. Комарова 1б, Новоселиця	Без зірок	8,4	520
42	Готель яхт-клубу "Маяк"	вул. Дністрівка, с. Дністрівка	3	9,1	900
43	Гранд Хостел	вул. Прутська 24, Чернівці	Без зірок	9,2	150
44	Гірський Світанок	вул. Гірськолижна 1, Мигове	3	8,0	800
45	Hostel U Pottera	вул. Героїв Майдану 54, Чернівці	Без зірок	8,7	200
46	Apartments like hotel	вул. Бережанська 3, Чернівці	2	8,7	420
47	Sweet Home Hostel / Guest House	159 Karmelyuka Street, Чернівці	Без зірок	9,2	170
48	Шале "Тиша"	Буковинська 147, Мигове	Без зірок	9,9	2500
49	Gold Georg Palace Hotel	Entuziastov Street 3 G, Чернівці	3	9,1	855
50	Chernivtsi city center hostel	Sheptytskogo 2, Street, Чернівці	Без зірок	9,2	100
51	Premium Hotel	Glavnaya Street 124 B, Чернівці	4	8,7	750
52	DOLCIE VITA	Центральна, 10 Б, Берегомет	Без зірок	8,7	500
53	Аристократ	Zavods'ka Street 31, Чернівці	Без зірок	8,7	790
54	Міраж	Ruska Street 207-в, Чернівці	Без зірок	8,7	400
55	Pelican	7А Гоголя Миколи, Чернівці	Без зірок	9,4	400
56	Classic Apartments	Сумовуша Street 5, Чернівці	Без зірок	9,0	1150
57	Гостинна Садиба	вул. Головна 1076 с. Валя Кузміна, Чернівецький район	Без зірок	9,3	525
58	Apartment Orgelsaal	Українська, буд. 32, 3-й поверх, Чернівці	Без зірок	9,7	550
59	Man Apartment	вул. Шолом Алейхема 14, Чернівці	Без зірок	9,4	400
60	Apartment for Lady	вул. Шолом Алейхема 14, Чернівці	Без зірок	9,5	500
61	В центрі м.Чернівці 2 кімнатна затишна квартира	вул. Ольжича, 33, Чернівці	Без зірок	8,3	1050
62	Апартаменти Кобилянська 9	вул. Кобилянської 9, кв.20, Чернівці	Без зірок	9,7	850
63	Аpartmen28juni	28-го Червня/30 кв.4, 1 этаж, Чернівці	Без зірок	9,3	870
64	Ялинка	вул. Горкутська 7, Мигове	Без зірок	9,4	5000
65	Апартаменти в історичній частині міста	вул. Головна, 48 11, 2 поверх, Чернівці	Без зірок	8,8	800
66	Guest House in Carpathians	вул. Буковинська 149, Мигове	Без зірок	8,8	6000
67	Апартаменти-студія на Герцена	вул. Герцена 2 В 2 В, 2 під'їзд, 7 поверх, кв. 69, Чернівці	Без зірок	9,0	850
68	Садиба у Власія	Українська 252, Путила	Без зірок	9,8	350
69	Sunny apartments in the center of Chernivtsi	вул. Братів Руснаків 16, этаж 4, Чернівці	Без зірок	9,6	1782

1	2	3	4	5	6
70	Дачна садиба ПБ	вул. Дачна 7, Мигове	Без зірок	9,4	1600
71	Баронський Двір	Василя Олександра 8, Чернівці	Без зірок	8,8	720
72	Luxury Villa with pool and sauna	вул. Галицька, 22, Чернівці	Без зірок	10	5000
73	Старий Млин	вул. Закуток 18, с. Білоберізка	Без зірок	9,8	4000
74	Коттедж Luku	горкутська,32 Дом 32, Мигове	Без зірок	10	2700
75	GorodOk	Буковинская 85 В, Мигове	Без зірок	9,4	2200
76	Apartments Provence	Шолом-Алейхема 14, Чернівці	Без зірок	9,4	650
77	Apartment on Golovna street - center	61 Holovna Street, Чернівці	Без зірок	9,1	900
78	AF TRANS Hotel	вул. Чернівецька, 38 с.Магала	Без зірок	8,2	400
79	Апартаменти "2-кімнатні LUX"	вул. Степана Бандери 1, Чернівці	Без зірок	9,6	1550
80	Дворік	вул. Коломийська 9Г, Чернівці	Без зірок	7,2	320
81	Гостьовий двір VIP HOUSE	вул. Буковинська 98 г, Мигове	Без зірок	9,5	5400
82	Inn Sport	вул. Руська 194В, Чернівці	Без зірок	8,3	600
83	Rika apartments	Руська 219Е корп.3, кв.30, Чернівці	Без зірок	9,3	899
84	Комплекс Прага	вул.Шевченка 214 214, Мамаївці	Без зірок	7,7	450
85	ELITE, in the Center near the Theater	вул. Шіллера, Чернівці	Без зірок	9,7	1400
86	На Галиції	вул. Кічера 1, с. Білоберізка	Без зірок	9,7	1200
87	Sunny central apartments	вул. Шевченка 26, 1 поверх, Чернівці	Без зірок	10	2700
88	VIP HOUSES Карпати Мигово	вул. Буковинська 194, Мигове	Без зірок	9,6	9000
89	Панська Господа	вул. Лукяна Кобилиці 10, Вижниця	Без зірок	10	3420
90	Веселка	вул. 28-го Червня, 18, Чернівці	Без зірок	8,0	225
91	Лавандова ніч	Shevchenka Street 58, Чернівці	Без зірок	9,0	600
92	Provintsia	Gorkutska, 38а, Мигове, Чернівецька обл.	Без зірок	9,5	4800
93	VIP-Apartments Angel palas	вул. Зеньковецька 10, Чернівці	Без зірок	8,5	1160
94	Гуркутська, 8а, ЗАТИШОК	вул. Гуркутська 8а, Мигове	Без зірок	9,8	6000
95	Little Paris Apartment	вул. Головна 16, Чернівці	Без зірок	9,2	650
96	Атлант	вул. Головна 220-В корпус 1, Чернівці	Без зірок	9,8	899
97	Шале в Карпатах Лостун	вул. Б. Хмельницького 48, корпус 1, с. Долинний Шепіт	Без зірок	8,5	3500
98	Newtone Apartment	вул. Головна3 5, Чернівці	Без зірок	9,7	995
99	Шаленарозі	вул. Буковинська 166, Мигове	Без зірок	8,4	3325
100	3к квартира апартаменти 3 спальні WiFi стоянка приватний сектор в центрі	вул. Харківська 41а, Чернівці	Без зірок	-	650
101	У Поттера	вул. Героїв Майдану 54, Чернівці	Без зірок	7,3	495
102	Terra Apartment	вул. Київська 7, Чернівці	Без зірок	9,3	1700
103	Згарда	вул.Буковинська 2а, Мигове	Без зірок	-	4200
104	Andinna Hotel	вул. Лібавська 22А, Чернівці	Без зірок	8,3	900
105	Саксонський дім	Chereshneva 6, Чернівці	Без зірок	7,5	750
106	Гірський затишок Мигово	Багнянська 13 б, Мигове	Без зірок	-	4000
107	Дім з видом на гори	вул Головна 199А с.Виженка	Без зірок	7,9	200
108	В Карпатах Лостун	вул. Гірська 5, с. Долинний Шепіт	Без зірок	10	350
109	Grand Aristocrate	вул. Тараса Шевченка 4К, Дубівці	Без зірок	9,1	790

1	2	3	4	5	6
110	Panorama Hotel & SPA	вул. Іванківська, 20, Чернівці	Без зірок	8,5	1000
111	Маєток на Озерах	вул. Іспаська, буд 66, с. Іспас	Без зірок	9,4	3500
112	Схованка Довбуша	Vagnyanska Street 21B, Мигове	Без зірок	9,2	1105
113	Апартаменти на Богуна	вул. Івана Богуна 8, Чернівці	Без зірок	8,0	650
114	Апартаменти в історичному центрі	Shevchenko street, 71 apt, 14, Чернівці	Без зірок	9,6	850
115	Luxor Inn & Suites	Kyshinivska, 84a, Чернівці	Без зірок	8,9	500
116	Teatralni Apartments	вул. Лесі Українки, Чернівці	Без зірок	9,7	-
117	Садиба KaZka	вул. Велика, Виженка, Чернівецька обл.	Без зірок	9,2	-
118	Будинок для відпочинку "Ідилія"	вул. Буковинська 220, Мигове	Без зірок	10	4900
119	Прем'єр клуб	вул. Жасмінна 4Д, Чернівці	Без зірок	7,6	590
120	With pool and sauna in the Villa	вул. Галицька, Чернівці	Без зірок	10	2500
121	Gostynnyi Dim Migovo	Tsentralna street 36, Babicheva	Без зірок	10	2400
122	Імперія	вул. 28 червня будинок 10 а, Атаки	Без зірок	9,5	600
123	ЛеоТон	вул. Чкалова 30В, Чернівці	Без зірок	7,3	650
124	On Hoholya Street	вул. Головна 9, Чернівці	Без зірок	8,7	600
125	Кайзер	Гагаріна Вулиця 51, Чернівці	4	7,9	700
126	Apartments comfortable	120 Головна вулиця 1, Чернівці	Без зірок	9,5	990
127	Гостинний двір з басейном	вул. Головна 25, Мигове	Без зірок	9,2	1980
128	Корал	вул. Фастівська 30В, Чернівці	Без зірок	7,6	650
129	Каньйон	урочище Дністер, Грушинці	Без зірок	9,2	600
130	ЗАТИШОК	вул. Гуркутська 8а, Мигове	Без зірок	8,3	6000
131	90-Avenue	просп. Незалежност 90А, Чернівці	Без зірок	9,4	799
132	Apart Club Tolstogo	Tolstogho 4 2 etazh, arpt 17, Чернівці	Без зірок	9,3	700
133	Mont Blanc	вул. Довбуша 36, Мигове	Без зірок	10	14000
134	82-Avenue Apartment	82 проспект Незалежності 5, Чернівці	Без зірок	9,5	765
135	Барон Гартенберг	Kalynivska Street 13a, Чернівці	Без зірок	7,6	550
136	ОЗОН	вул. Буковинська 196, Мигове	Без зірок	-	7000
137	Говда	вул. Головна 42, Макаровка	Без зірок	-	1200
138	Studio_16A	Berezhans'ka Street 16A, Чернівці	Без зірок	9,8	650
139	Клуб Джамбула	вул. Павла Чубинського 17, Чернівці	Без зірок	8,9	760
140	Під скелею	вул. Федьковича 39, Путила	Без зірок	9,7	250
141	simsimdobа	вул. Кобилянська, 31, кв.4, 3 поверх, Чернівці	Без зірок	9,7	2300
142	Квартира	вул. Заводська 17Б, Чернівці	Без зірок	8,9	600
143	Буковина	вул. Головна, 141, Чернівці	4	8,3	1150
144	Гірська соната	Girska Street 26, Lekechi	Без зірок	9,3	2100
145	Над Карпатами	вул. Шкільна 1, Гробище	Без зірок	8,6	765
146	Офелія	Dibrova microdistrict 1, Новодністровськ	Без зірок	8,5	950
147	Nice2GreetYou	вул. Алма-Атинська 3А, Чернівці	Без зірок	10	1050
148	Кнауц	khudyakova Street 4, Чернівці	Без зірок	9,5	1500
149	Апарт-готель	вул. 28-го Червня, буд. 18, кв. 9а .7, 11, Чернівці	Без зірок	6,8	600
150	Навігатор	Kuril'skaya St 32/A, Чернівці	3	9,2	441
151	Євро	Halys'kyi Shlyakh Street 46д, Чернівці	Без зірок	6,9	400
152	Alex &	Bilousova Street 9, Чернівці	Без зірок	8,2	519
153	Вілія	вул. Вишнева 7, Ломачинці	Без зірок	9,0	-
154	Гуцульська хата	вул. Ю. Федьковича 8, Путила	Без зірок	9,9	680
155	Кемпінг "Над Карпатами"	вул. Шкільна 1, Гробище	Без зірок	9,8	383
156	Затишний дім	вул. 28-го Червня 38, Чернівці	Без зірок	-	1100

1	2	3	4	5	6
157	VEL Буковина	вул. 145 Головна, Чернівці	Без зірок	10	850
158	Казкова Буковина	вул. Дачна 1, Мигове	Без зірок	7,3	1008
159	Шафран	вул. Івана Франка 1г, с. Зелений гай, Новоселиця	Без зірок	-	4085
160	Гостинний дім	вул. Ставкова, 1, Lirovanu	Без зірок	-	1300
161	В.АРАТ	вул. Богдана Хмельницького 56, Чернівці	Без зірок	-	950
162	Садиба У Гайдука	вул. Головна 131, Vizhenka	Без зірок	9,0	600
163	CENTER Apartments	вул. 28-го Червня Дом 4, кв.2, Чернівці	Без зірок		800
164	Goral cottage in Migovo	вул. Буковинська 131Д, Мигове	Без зірок	-	4000

Кількість і вартість реалізованих туроператорами та турагентами туристичних путівок у 2019 році [32, с. 16].

	Кількість реалізованих туристичних путівок, од			Вартість реалізованих туристичних путівок, тис.грн		
	усього	у тому числі		усього	у тому числі	
		туроперато-рами	тураген-тами		туроперато-рами	тураген-тами

Юридичні особи

Реалізовано туристичних путівок – усього	6881	1617	5264	155164,5	16672,5	138492,0
у тому числі іншим організаціям	1	1	–	76,8	76,8	–
безпосередньо населенню з них	6880	1616	5264	155087,7	16595,7	138492,0
громадянам України для подорожі в межах України	196	23	173	2026,4	212,1	1814,3
громадянам України для подорожі за кордон з них	6505	1593	4912	151141,3	16383,6	134757,7
по країнах СНД	–	–	–	–	–	–
іноземцям для подорожі в межах України з них	179	–	179	1920,0	–	1920,0
з них громадянам країн СНД	–	–	–	–	–	–

Фізичні особи-підприємці

Реалізовано туристичних путівок – усього	8556	–	8556	142612,5	–	142612,5
у тому числі						
безпосередньо населенню з них	8556	–	8556	142612,5	–	142612,5
громадянам України для подорожі в межах України	356	–	356	1358,6	–	1358,6
громадянам України для подорожі за кордон з них	8200	–	8200	141253,9	–	141253,9
по країнах СНД	2	–	2	52,6	–	52,6
іноземцям для подорожі в межах України з них	–	–	–	–	–	–
з них громадянам країн СНД	–	–	–	–	–	–

Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, за видами туризму [32, с. 21].

(юридичні особи та фізичні особи-підприємці; тис. осіб)

	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами	44,1	61,6	64,0	15,7	19,4	20,3	29,6	27,2
внутрішніх туристів	27,6	39,0	36,7	1,8	3,1	1,1	5,1	1,7
виїзних туристів (громадян України, які виїжджали за кордон)	12,7	17,4	23,2	13,8	16,2	19,1	24,4	25,3
в'їзних (іноземних) туристів	3,8	5,2	4,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Кількість екскурсантів	14,9	18,2	6,3	4,9	4,8	5,6	2,2	0,7

Динаміка кількості туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності у 2000–2019 роках [32, с. 21].

(юридичні особи та фізичні особи-підприємці; тис. осіб)

